

אהרן מוועד

לדברי תורה וחסידות מרבתינו הקדושים מלעלוב

שיעורים בספה"ק אור החיים
מכ"ק מרן האדמו"ר שליט"א [313]
אמרי קודש מכ"ק אדמו"ר שליט"א [311]
דברות קודש משנים עברו [34] הרה"צ ר' מנחם
מנדל גולד שליט"א אב"ד לובלין פרשת השבוע
[1] מדור הניגונים [7] הרה"ג ר' נח גולדברג
משב"ק כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א - עובדות
וסיפורי צדיקים מתלמידי הבעש"ט [437]
שיעורים בספר אור החיים ואלשיך הקדוש
- הרה"ג ר' אלימלך שטמר [434] הרה"ג ר'
יוסף חיים גרינולד - פרשת השבוע [435]
הרה"ג ר' יהודה אריה אשכנזי - הלכות [436]

מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שיחת קודש

לחבורות האברכים בבית מדרשינו בבני ברק

איזהו עובד ה'?

וידבר ה' אל משה לאמור. פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם וגו'. לכן אמור, הנני נותן לו את בריתי שלום.

ובאגרא דכלה (להרה"ק ה"בני יששכר זיע"א) מבאר על פי פשוטו מה ענין הייחוס כאן שמייחס הכתב את פנחס עד אהרן הכהן. וזלה"ק: "פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן. על פי פשוטו יש לפרש ענין התייחסות הלזה, דהנה אמרו רז"ל [ברכות ה.]. לעולם ירגיז אדם יצר טוב וכו', פירוש ההרגזה הוא, דהנה אין תימה בעשותו מצוה שהוא אינה נגד טבעו, אבל בעשותו האדם דבר שהיא מתנגדת לטבעו בעבור אהבת הבורא לזה יקרא עובד, וזה הפירוש שאמרו רז"ל ושבתם וראיתם בין צדיק וכו' בין עובד וכו' [מלאכי ג יח], שאינו דומה שונה פרקו מאה פעמים למאה ואחד [חגיגה ט ע"ב], ופירש בו בעל התניא [ליקוטי אמרים פט"ו] להיות שכל לימודם היה ללמוד כל פרק ק' פעמים, על כן שב הענין להם להרגל טבעי ולא מיקרי עדיין עובד אלקים בזה, מה שאין כן האחת היתירה שלא כטבע לזה יקרא עובד אלקים.

"והנה פינחס הוא בן אלעזר בן אהרן הכהן שהם כולם אנשי חסד רודפי שלום כמדתם מדת החסד, והנה בודאי היה טבעו בתולדותו שלא להתכעס ולא להתקצף ולהיות מרודפי שלום, והנה שינה את טבעו המורגל עשות נקם כזה בהרגש מופלג בעבור אהבת הש"י, בודאי מהראוי שיטול שכרו מדה כנגד מדה ברית שלום, להיות שהפך את טבעו המורגל לרדוף שלום, לחרחר בריב עם כל ישראל, על כן השיב את החימה ונטל שכרו בשלום, וזה שרמזו רז"ל במדרש [במ"ר פכ"א א']

פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן, אמר הקב"ה בדין הוא שיטול שכרו, והבן". עכלה"ק.

ההרגזה והמלחמה נגד היצר

מבואר בדבריו הק' עפ"י דברי הז"ל לעולם ירגיז אדם יצר טוב, שענין ההרגזה הוא, בעושה מעשה שהוא נגד טבעו, כי כשעושה מעשה לפי דרך טבעו אינו דומה כלל לעושה מעשה שהוא נגד הטבע שלו, כי רק כשעובד את ה' ומשבר את טבעו אזי נקרא עובד ה', והוא ענין ההרגזה שכלשון רש"י שם בברכות "יעשה מלחמה", היינו המלחמה - לעשות מלחמה נגד היצר ולשבר את הטבע שלו ולבטל אותו כליל כדי לעשות אך ורק את רצון ה'.

והנה כל עבודת האדם היא להפך את טבעו, וכדברי המסילת ישרים וזלה"ק: "על כן יושם האדם בזה העולם, שבעולם הזה אם יהפך את החומריות שלו יכול לבוא ממדרגה למדרגה וכו'. שמו הקב"ה לאדם במקום שרבים בו המרחיקים אותו מהשי"ת, והם הם התאוות החומריות אשר אם יימשך אחריהם יתרחק והולך מן הטובה".

נמצא לפי דברי הנ"ל שזהו כל תכליתו של האיש היהודי - להפך את החומריות מהרע לטוב.

סיבת בריאת היצר הרע

בספה"ק "אור החיים" פרשת בראשית (ג.) מביא לבאר למה ברא הקב"ה את היצר שיביא את האדם כביכול לתקלה וכלשון קדשו: "ואם תאמר למה יברא ה' בריה רעה כזו לתקלה. דע, כי בריה זו כל מה שהפליא ה' בגודל בחינתה כן גודל בחינת השגת הנפש בעולם העליון כי לפי התעצמות

היצרין לאדם לנצחון כן יטול שכרו כמאמרם ז"ל (אבות פ"ה מ"ב) לפום צערא אגרא, ואם היה מגביל שיעור כח המסית בשיעור מועט אין מקום לרוצה להשיג השגה גדולה להשיגה כי אין השגה זולת אמצעות נצחון המסית. "וצא ולמד מהאמור בספר זוהר הקדוש (תרומה קסג) במשל בן מלך אשר ציוהו אביו לבל קרוב להזונה ואת הזונה צוה להסיתו לבחון בן יכבד אב יעויין שם, ומעתה הפליא ה' להתחסד עם אוהביו להכין להם דבר שבאמצעותו ישיגו עלות במעלות חיים הנצחיים, אשרי העם שככה לו". עכלה"ק.

לפום צערא אגרא -

לפי ההתאמצות בעבודת ה' כך גודל השכר עליה

מבואר מדבריו, שלפי ההתאמצות שיתאמץ האדם כך יטול שכרו, ולכן, אם לא היה התנגדות לאדם לעבוד את ה', לא היה נוטל שכר רב, והלא כלל ידוע הוא אשר "לפום צערא אגרא" שלפי הצער שעובר על האדם כך יטול שכר הרבה המכוון נגד הייסורים שלו, לכן ברא ה' לאדם את היצר הרע שיתנגד לו להגיע אל דרך האמת הטוב והישר, ועתה מוטל על האדם להילחם ולנצח את היצר. ונמצא שהכובש את יצרו נוטל את שכרו הרב בדין.

'הכון לקראת אלוקיך'

והנה במסכת שבת (ט) במשנה איתא: "לא ישב אדם לפני הספר סמוך למנחה עד שיתפלל לא יכנס אדם למרחץ ולא לבורסקי ולא לאכול ולא לדין, ואם התחילו אין מפסיקין".

ובגמרא שם (:) "אימתי התחלת אכילה, רב אמר משיטול ידיו, ורבי חנינא אמר משיתיר חגורה. מתקיף לה רב ששת, טריחותרא למיסר המייניה, ועוד, ליקו הכי וליצלי. משום שנא' {עמוס ד-יב} הכון לקראת אלהיך ישראל".

ובתוס' שם: "טריחותרא למיסר המייניה, ועוד ליקו הכי וליצלי. ומשני, משום שנאמר הכון לקראת אלהיך ישראל". ומבאר התוס' שם, ש"לא חייש לשנויי קושיא קמייתא". דהנה לכאורה רק הקושיא השניה נפלה, שמדוע לא יקום עתה להתפלל, והתירוץ הוא משום שנאמר 'הכון', אבל הגמרא עדיין לא תירצה את הקושיא הראשונה לגבי הטרחה.

וביאר בזה היהודי הקדוש מפשטחא זיע"א, דהיות שמוטלת עתה חובה על האדם מצד ה'הכון', כבר יש לו בזה טרחה ודי בזה, כי הן צריך הוא להפך את רצונו ולהתנהג מעתה נגד הטבע שלו, ולכן שפיר הוי הדבר טרחה לגביו, ולפי זה מתורץ על נכון הקושיא הראשונה מה הטרחה בדבר, שבוודאי הוי טרחה בשבילו, משום שצריך להתכונן מצד 'הכון' ולעשות את רצון ה' גם כשהוא נגד רצונו וטבעו.

הגוף נקרא 'תפארת'

מובא מהרב המגיד הגדול ממעזריטש זיע"א על מה שהגוף נקרא 'תפארת' כדאיתא ב'פתח אליהו', וטעם הדבר מבאר המגיד זיע"ע, שהוא משום, שהקב"ה אינו מתפאר עם המלאכים והשרפים שאין להם בחירה, אלא מתפאר הוא עם היהודי שיש לו בחירה ומתגבר הוא על רצונו, ודווקא בזה מתגאה הקב"ה מתפאר ושש ושמח בזה. והיינו מה שכתוב "ישראל אשר בך אתפאר".

עבודת ה' עם התאמצות עדיפה על עבודה בדרך קלה

מסופר, שפעם בא אחד אל הרה"ק החידושי הרי"ם והתאונן בפניו על שהולך לו קשה בדרכי עבודת השי"ת, והשיב לו החידושי הרי"ם, שהיה זה חרפה ובושה אם היו צריכים לעבוד את ה' בקלות.

עוד אמר החידושי הרי"ם והתבטא, שהיה בכוחו לעקור את היצר הרע מן האברכים שלו ולהקל מעליהם בעבודתם את ה', אך אינו עושה זאת, ולמה, משום שידוע הוא שרצון ה' הוא לא כן, אלא רצון השי"ת הוא שהאברכים יעבדו על עצמם ויטרחו ביגיעתם לעקור את הרע משורשו ולהפך את הרע שבהם לטוב.

השיר והשבח לה' של הנשמות שבגופים

בספה"ק "אור החיים" פרשת קורח (טז). על הפסוק "ויאמרו אל אלהי הרחות לכל בשר האיד אחד יחטא ועל כל העדה תקצוף", מביא כדלהלן: "נתכוון לדבר לפניו דברי ריצוי המתקבל לפניו, על פי מה שקדם לו בידיעת הדרגות החפץ שיש לבורא. הא' הוא שבח והלל אשר יתנו לו צבא מעלה, למעלה ממנו שבח והלל אשר יתנו לו נשמות הצדיקים משני אוצרות החיים, אוצר אחד של נשמות שעדיין לא באו לעולם הזה, שעליהם אמרו ז"ל (יבמות טז) עד שיכלו [כל] נשמות שבגוף, ואוצר ב' של נשמות שכבר באו לעולם הזה, וחזרו ונתנו באוצר החיים, וכולם נותנים שיר ושבח והודאה לבורא יתעלה שמו בסוד כל פעל ה' למענהו (משלי טז ד):

למעלה מהם השיר והשבח העולה מהנשמות אשר הם בעולם הזה, אשר הם תוך הבשר, והוא מונעם מהכיר ה', והם מתעצמים לאהוב ה', ולשבחו ולהודות למאמרו, זה עליון וחשוק אצל הבורא למעלה מהכל, וכמו שמבוארים הדברים בהרחבה בספר הזוהר גם בדבריהם ז"ל:

ולזה נתחכם משה וריצה ה' בדבר שהוא חפץ בו, ואמר אלהי הרוחות לכל בשר, שאתה חפץ שאלהותך תהיה לרוחות בזמן שהם בבשר, ואם אתה ממיתם, אתה חסר רצון זה, ואין נכון להגביר הדינים, שישוּבבו הפסד קבלת אלהותך לרוחות שבבשר, שהוא רום תכלית חשקך, ואמר, האיש אחד יחטא, לומר, שכפי הדין אין להם חיוב, כי כולן לא חטאו לחייבם, אלא אתה בא עליהם בקצף שהוא תגבורת הדין, והוא אומרם תקצוף". עד כאן לשונו הקדוש.

זאת אומרת לפי דבריו הנ"ל, שהמדריגה הנעלית שה' רווה נחת מהם, זהו השיר והשבח של הנשמות דווקא כשהם נמצאים בגופים, שאז אם הם מתגברים על חומריותם ומתעצמים לעשות רצון קונם, זהו השבח הגדול שיש לבורא יתברך שמו.

היאך 'לכוף את יצרו'?

בגמרא בבא מציעא (בב): אסוגיא ד'סימנים דאורייתא או לאו מדאורייתא, איתא: "תא שמע, אוהב לפרוק ושוּנא לטעון. מצוה בשונא, כדי לכוף את יצרו. ואי סלקא דעתך צער בעלי חיים דאורייתא הא עדיף ליה אפ"ה כדי לכוף את יצרו עדיף.

ואיתא גם בגמרא פסחים (קא): "כי תראה חמור שנאך רובץ תחת משאו, מאי שונא, אילימא שונא נכרי, והא תניא שונא שאמרו שונא ישראל ולא שונא נכרי, אלא פשיטא

שונא ישראל, ומי שריא למסניה והכתוב {ויקרא יט-יז} לא תשנא את אחיך בלבבך, אלא דאיכא סהדי דעביד איסורא, כולי עלמא נמי מיסני סני ליה, מאי שונא האי, אלא לאו כי האי גוונא דחזיא ביה איהו דבר ערוה.

ובתוספות (פסחים קיג): שראה בו דבר ערוה מקשים: "ואם תאמר, דבאלו מציאות (ב"מ דף לב) אמרינן, אוהב לפרוק ושוּנא לטעון, מצוה בשונא כדי לכוף את יצרו. והשתא, מה כפיית יצר שייך כיון דמצוה לשנאתו.

ובב"מ מתרצים התוס' בד"ה לכוף יצרו וז"ל: "וא"ת, כיון דבערבי פסחים (שם) מוקי לה בישראל שמוּתר לשנאתו כגון שראה בו דבר ערוה מה שייך בו לכוף יצרו וי"ל דלא מיירי בשונא דקרא.

אולם בפסחים מתרצים התוס' בזה"ל: "ויש לומר, כיון שהוא שונא, גם חבירו שונא אותו, דכתיב (משלי יז) כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם. ובאין מתוך כך לידי שנאה גמורה, ושייך כפיית יצר.

נתבונן נא ונצייר לעצמנו מה מובא כאן בדברי התוס', שאם יהודי הולך עם חבירו ורואה אחד צדיק ות"ח ולעומתו עומד רשע גדול כ"כ עד שמצוה לשנאתו. מה מורה לנו התורה הק' לעשות במצב כזה, התורה הק' מצווה לנו לעזור לרשע במשאו. זאת אומרת, שהשי"ת רוצה מיהודי במצב כזה שיתגבר על עצמו ברצונו לעזור להצדיק והת"ח, וילך דווקא אצל הרשע לעזור לו ולקיים בכך את רצון ה' יתברך.

האדם לא נברא אלא לשבר את הטבע

מה נחמד לצטט את לשונו הקדוש של רבינו הקדוש הר"ר אלימלך מליז'ענסק זיע"א ב'צעטיל קטן' שבספרו הקדוש 'נועם אלימלך': "האדם לא נברא אלא לשבר את הטבע".

היוצא לנו מכל אלה מוסר השכל נפלא, שאמנם מקיימים אנו כיהודים את כל המצוות, אולם יש לנו לקיים בהידור את המצוות עליהם צריך להתגבר ביותר. ולמשל, במצוות התפילה, הלא כל אחד מתפלל בין כה, והיא מצווה שלא כ"כ נגד הטבע של האדם, אך בעיקר דין הכוונה שבתפילה, בזה שפיר יש לו לאיש היהודי להתגבר ביותר ולכוון ככל האפשר בתפילה.

כמו"כ במצוות השבת, את עיקר הדין אף אחד לא יהיה חלילה שלא לשמור את השבת כראוי, אך בענין ההכנה הרוחנית לכבוד השבת, וניצול הזמן כדבעי בתוך השבת בזה שפיר יש לשבור את הטבע ולהתגבר ביותר בזה כדי לקבל כראוי וכנכון את אור קדושת נועם השבת קודש.

עבודת ה' באחרית הימים

נסיים בדבר חיזוק במאמרו של בעל ה"תפארת שלמה" על הפסוק "והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה וגו'. ושמר ה' אלהיך לך את הברית ואת החסד וגו'. וזל"ק: "הנראה לומר בזה, כי הנה פי' עקב הוא לשון סוף. זהו רמז על עקבא דמשיחא באחרית הימים בזמה"ז כי כן כתיב (דברים ה, כ) והפיץ ה' אתכם בעמים וגו' ואח"כ (שם כט) ובקשתם משם את ה' אלהיך ומצאת כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים ושבת עד ה' אלהיך כנ"ל.

"כי אמנם כן נכון לכל אדם להבין ולדעת כי בחשכות הגלות האחרון כיום הזה הנה יקר מאד לפני הש"י ומקובל לפניו כל בחי' התעוררת לעבדות לתורה ולתפלה אפי' שאינו כראוי ובכוונה הגדולה כמו בדורות הראשונים בכ"ז המעט מהעבדות הוא חשוב לפני הקב"ה כמו הרבה בימים שלפנינו יען כי בעוה"ר גברה החשכות ועול הגלות וכשל כח הסבל מרוב הצרות וטרדות הזמן והסט"א רודף כל היום באין מנוס הנה לכך מעט ההערה לקדושה פועל יותר ויותר כי הזמן גורם.

"וכמו בעת טוב גם הסחורה רעה ימכר לטובה יותר מן בעת רעה סחורה טובה. כי מה נעשה עתה בעת המר הזה שאין בנו כח לכוון לבבינו כנכון. לכן גם המעט מהערת הקדושה דוחה הרבה מהסט"א כי מעט מהאור דוחה הרבה מן החשך. אשר ע"כ ראוי לכל איש לקום בכל עוז להתעודד ביראת ה' בעת הזאת אשר כביכול המלך עומד ומצפה פתח השער לדופקי בתשובה לקבלו באהבה.

"והנה ע"ז אמר הכתוב והפיץ ה' אתכם בעמים באורך הגלות כנ"ל. ואח"כ ובקשתם

משם את ה' אלהיך. אם משם מתוך הגלות תבקש את ה' אלהיך ולשון בקשה הוא התעוררת ורצון על הדבר אף שאינו בפועל גמור. וז"ש אף אם תבקש רק בקשה קטנה בלב את ה' אלהיך בכ"ז אח"כ ומצאת כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך הנה מציאה הוא דבר חדש אשר לא חשב עליו. וז"פ מבקשה מועטת שלך אח"כ תמצא יותר ויותר כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך כמ"ש חכז"ל (שהש"ר ה, ג) פתחו לי פתח כחודו של מחט ואני אפתח לכם כפתחו של אולם. וז"ש בצר לך ומצאוך את כל הדברים האלה באחרית הימים בשפל המדריגה כיום הזה אעפ"כ ושבת עד ה' אלהיך. שם באחרית הימים בשפל המדריגה תשוב עד ה' אז תזכה ושמעת בקול ה'. ר"ל לשמוע בקול דברו כמו במתן תורה כמו שבאר אח"כ (דברים ב, לג) השמע עם קול אלהים וכל הענין של מתן תורה. וכמ"ש (תהלים קיח, כב) אבן מאסו הבונים היתה לראש פינה כי אח"כ תשוב למעלה ראש ותיסק עד רישא.

"הנה זהו שאמרו חכז"ל (פס"ו ואתחנן ו, י) והי' לי שמחה פי' והי' עקב תשמעון לשון שמחה בכ"מ כי לעתיד במהרה באחרית הימים יהיו ישראל ראש פנה אותיו' ו"ה לפני י"ה בסוד עטרת תפארת לעמוסי בטן. וזה הרמז במלת והי' שהוא רומז על שם העתיד בגאולה ושמחה. וז"פ והי' עקב בעקבות דמשיחא אם תשמעון את המשפטים האלה יהי' שמחה גדולה לפני הש"י ב"ה גם בבחי' שמיעה הקטנה שלכם ושמר ה' אלהיך לך את הברית ואת החסד. ר"ל ישמור לך את ההשפעה והחסד לבלתי ילך לסט"א ויהי' לך לבדך ואין לזרים אתך עד ביאת הגואל בב"א". עכ"ל"ק.

מבואר בדבריו, שכיום זמנינו אנו כמה שאנו עובדים על עצמו בענייני עבודת ה',

יש לזה יותר חשיבות מהגיעה והעבודה וההתאמצות של הדורות הקודמים.

התפילות של דורנו חשובות יותר בשמים משל הדורות הקודמים

מסופר, שאצל החפץ חיים הגיע פעם בחור ששלחו אותו ללמוד בישיבה מסוימת, ובדרכו לשיבתו נכנס אל בעל ה"חפץ חיים" וז"ל. מחמת טרדות הדרך שכח הבחור להתפלל מנחה, ולאחר שה"חפץ חיים" שוחח עמו על דא ועל הא, הבין ושמע ממנו שהחסיר מלהתפלל תפילת מנחה. החפץ חיים החל להרצות בפניו ואמר לו, שבימינו אנו, מחכים בשמים לכל תפילה של יהודי, ושלא כמו פעם בדורות הקודמים אז בררו את התפילות וקיבלו תחילה את התפילות היותר מובחרות של הצדיקים וכדו', הרי שבימינו לא בודקים בשמים את התפילות ומקבלים את כל סוגי התפילות מכל מיני המתפללים. זאת ועוד אמר לו, שפעם דקדקו ביותר איך שנראית התפילה אם כהלכה היא או לא. אולם בימינו אנו, לא בודקים כלל איך התפילה של היהודי נראית אלא פשוט חוטפים אותה למעלה. ואת כל התפילות שלנו - איך שהם נראים יהיו איך שיהיו מצפים להם ומקבלים אותם באהבה ובתשוקה עד שחוטפים אותם מיד. הרי לנו, שאם כדבר הזה אמרו הרה"ק בעל ה"תפארת שלמה" והגאון בעל ה"חפץ חיים" בימיהם הם, בוודאי ובוודאי שבימינו אנו, מחשיבים את התפילות שלנו יותר ויותר, ונדע שתפילותינו חשובות בשמים עוד יותר מתפילותיהם של ישראל בדורות קודמים לנו. ונזכה שייחד ה' את לבבנו לאהבה וליראה אותו למען לא נבוש ולא נכלם לעולם ועד, אמן.

קיצור שו"ע

שב"ק פנחס י"ט תמוז ה'תשפ"ג

סעיף טז.

כָּבֵר כְּתִבְנוּ בְּסֵעִיף ט' כִּי בְּשִׁבְת חֲזוֹן לֹבֶשֶׁיךָ בְּגָדֵי פִשְׁתָּן לָכֵן דִּהְיִינוּ הַפְתַּנְתָּ וּפְוִזְמָקְאוֹת [הַגְּרָבִים] שְׂאִינָן אֶלָּא מִפְּנֵי הַזְּעָה. אָבֵל שְׂאָר בְּגָדֵי שִׁבְת תִּלְיָא בְּמִנְהַג הַמְּקוֹמוֹת אִם

לְהַחֲלִיפֵן אוּ לֹא. וּבְבִית הַכְּנֶסֶת מִחֲלִיפִין אֶת הַפְּרָכָת וְהַמְּפוֹת וְהַמְּעִילִים בְּשִׁבְת חֲזוֹן, אִךְ לֹא בְּשִׁבְת שִׁחַל בּוֹ תִּשְׁעָה בְּאָב. סעיף יז.

נוֹהֲגִין בְּשִׁבְת חֲזוֹן לְקַרְא לְמַפְטִיר אֶת הַרֵב שְׁהוּא יוֹדֵעַ לְקוֹנֵנוּ וְלֹא יַעֲלֶה אֶז לְשִׁלְשִׁי. (מְגוֹ אַבְרָהָם סִימָן רפ"ב ס"ק י"ד).

ג' סעיפים בכל יום
כתקנת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

סימן כג דיני ערב תשעה באב
ובו ה' סעיפים

סעיף א.

ברית מילה וכן פדיון הבן שחל בערב תשעה באב, עושין הסעודה קדם חצות היום. ועין לעיל סימן קכ"ב סעיף ח'.

02-374-30-10

בחו"ל: 1718-506-9119

לימוד הלכה יומית כתקנת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
ג' סעיפים ליום בקיצור שולחן ערוך - ניתן לשמוע בקול לעלוב

הרב שמעון טיקוצקי

שוה"ט כ"ב תמוז תשל"ב יומא דהילולא של הרה"ק רבי שלמה מקארלין זי"ע

מגנזי הרה"ח ר' שמואל פרוש שליט"א מחשובי החסידים ומעתיקי השמועה בחצה"ק

תשובת המשקל

פתח ואמרי: תשובה קדמה לעולם, פאר דער הייליגער קארלינער האט תשובה געטאן ער איז דורך געגאנגען א גרעניץ - לפני שעשה הרה"ק ר' שלמה מקארלין זי"ע תשובה נסע לעבור את הגבול, וגופא דעובדא כך היה:

פעם נסע הרה"ק מקארלין בכרכרה עם סוסים במורד ההר, והתחילו הסוסים להשתולל והפסיק רגע מדביקותו למצוא איזה תקנה (לסוסים המשתוללים מחמת הסכנה).

ונענה על כך רבינו: אז מ'איז דבוק אין בורא כל העולמים ווי אזוי קען מען וויסן אז מאיז אין א סכנה, ווי אזוי קען מען גאר געדענקען פון דעם, דער חיסרון איז נישט געווען אין דעם זוכן א תקנה, נאר דער חיסרון איז געווען ווי אזוי האט ער געשפירט אז מאיז אין א סכנה (כאשר דבוקים בהשי"ת כיצד יכולים כלל להרגיש שנמצאים בסכנה, וכי איך אפשר לזכור מזה? אכן החיסרון לא היה בזה שחיפש הרה"ק פיתרון עבור הסכנה, אלא עצם הדבר שהרגיש שהוא נמצא בסכנה).

ולאחר מכן עשה הרה"ק מקארלין תשובת המשקל ועבר את הגבול בלי פספורט מתוך ביטחון גמור בהשי"ת.

והפטיר רבינו: צדיקים האבן תשובה געטאן, מיר זינדיקן און זיי האבן תשובה געטאן (צדיקים עשו תשובה, אנו חוטאים והם עשו תשובה). וחזר ואמר: צדיקים האבן תשובה געטאן.²

תפיסת המחשבה

אחר כך הגיש הרה"ח ר' ישכר דוב וייס ז"ל קוויטל לרבינו, ולפני שנתן הקוויטל אמר לו רבינו 'וועגען אייערע אייניקלאך - הזכרתם בקוויטל את הנכדים שלכם' ואמר ר' ישכר דוב שכן, אמר לו רבינו "איך האב נאך געליינט דעם קוויטל איידער איך האב נאך געזעהן - הנה קראתי את הקוויטל עוד לפני שפתחתי אותו".

הגה"ח ר' אברהם יצחק הורודוקער

אחר כך אמר להרה"ח ר' פינ'ע קלוז'ניק ז"ל, מזקני חסידי קארלין, היינטיגע שבת האבן

1 הדברים נכתבו בשעתו תיכף לשמיעתן, כל מקום שנאמר כאן אד"ש הכוונה לרבינו ה'ברכת משה' זי"ע. תוכן ההערות מפי הרה"ח ר' שמואל פרוש שליט"א.

2 וזכורני פעם כשסיפר רבינו את המעשה הזה הפטיר ואמר בריתחא ובהתעוררות כשלהבת אש כי מה שהגמרא אומרת "במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים

(הרבי זי"ע, הפריינקפורטער, אהב והעריך את הרה"ק ר' אהרלי מקוזניץ זי"ע, עוד יותר מכל בני משפחתו הקרובה של ר' אהרלי, והיו ביניהם אדמורי"ם גדולים, לא אגיד את שמם, ומדוע כה חיבבו הרה"ק מסטאלין? בגלל ה'אמת' שלו.

הוא, הרה"ק מקוזניץ, היה חריף בהנהגתו והיה חסיד של הרה"ק מסטאלין. אתם בוודאי זוכרים איך עמד הרה"ק מקוזניץ ליד דלתו של הפריינקפורטער ונאחז ברתת זי"ע מרוב אימת (רבו).

הנה זה עומד אחר כותלנו

אחר כך הסתכל בספר הקדוש "בית אהרן" לכ"ב תמוז, שמדבר שם מעניין משיח, שכל צדיק בזמנו היה משיח, ומביא שם גם כן את ה'אור החיים הקדוש' שהיה משיח בדורו.¹

וסיפר רבינו ששמע מוקנו כ"ק אדמו"ר הרדצ"ש זי"ע שלעת זקנותו של הרה"ק ר' ישעיה מפשעבורז זי"ע היה אומר "משיח קומט שוין משיח איז שוין דא, משיח בא משיח כבר כאן".

ואמרו צדיקי דורו שיש לכל יהודי חלק במשיח, והרה"ק מפשעבורז כבר תיקן את החלק שלו ולכן ראה כבר את האור של משיח, וחשב שכמו שהוא תיקן את חלקו כך כל העולם תיקנו את חלקם, ולפיכך אמר הרבה פעמים "משיח איז שוין דא, משיח קומט שוין".

וסיים רבינו: דאס איז אלעס געווען אין דעם 'אחישה' אבער היינט איז שוין 'בעיתה', קענען אלע אידן שוין זעהן אז משיח קומט שוין - זה הכול היה אז כשהייתה הגאולה בגדר 'אחישה', אבל היום הגאולה כבר 'בעיתה', יכולים כבר כל היהודים לראות שמשיח כבר עומד לבוא.²

וצדיק באמונתו יחיה

אחר כך אמר: 'בא חבקוק והעמידן על אחת וצדיק באמונתו יחיה', ואיתא בגמרא מי בראש בן ישי בראש (והיינו שבאותו הדור הייתה התגלות גדולה וזכו לראות בגילוי).

והמשיך רבינו: אין אזא הסתר בתוך הסתר,

אברהם יצחק עצמו שפעם הגיע אל רבו לחצה"ק בסטאלין ונטל מהארון את הגמרא שבה אחז בלימודו ופתח את הדף שעמד בו, והנה להפתעתו מצא שם 'קוויטל' שכתב הרה"ק מסטאלין וכתב בו בעצמו את שמו של חסידו ר' אברהם יצחק, והיה ר' אברהם יצחק מפליא את הדבר, ראו כמה גדול הרבי, וכי מנין ידע באיזה גמרא אני לומד ובאיזה

מיר גערעדט פון ר' אברהם יצחק הורדוקער, דער רבי ז"ל דער פריינקפורטער זי"ע האט געהאלטן פון איהם שטארק ער האט געזאגט אויף איהם גרויס.

האט ער אליין פארציילט, אז ער איז אמאל געקומען אין קארלין, האט ער ארויס גענומען א גמרא וואס ער האט אנגהויבן לערנען ומצא שם קוויטל שכתב הינוקא בעצמו את שמו של ר' אברהם יצחק בדיוק בדף שהוא עמד ללמוד כעת.

והיה אומר זעהט וי דער רבי איז גרויס, פון וואנט האט ער געוואוסט וואס פאר א גמרא איך לערן און א וואו איך האלט.

וסיים רבינו: און מזעהט אויך זיין גרויסקייט, אז ער האט גאר נישט געקלערט אנדערש נאר אז דער רבי האט דאס אריין געלייגט במכוון, ער איז געווען פארקאכט אין רבין' פון קארלין שטארק.

הרה"ח ר' בערל סעמניצער ז"ל

אחר כך סיפר אחד מעשה ששמע מהרה"ח ר' בערל סעמניצער ז"ל מחשובי חסידי קארלין, ואמר אד"ש "בערל איז געווען א וואוילער איד גאר א וואוילער איד - הוא היה יהודי יקר וחשוב, יהודי מאוד יקר וחשוב).

בזכות הרה"ק ר' אהרלי מקוזניץ

אחר כך אמר להרה"ח ר' יוסף מנחם קרמרסקי ז"ל אתם עוד היכרתם את הרה"ק הינוקא זי"ע, דעם הייליגן פריינקפורטער, און איר האט מיט געמאכט א שבת מיט איהם, דאס אלעס צוליב אייער רבין ר' אהרלי זי"ע (זכיתם לעשות שבת קודש במחיצתו ולכל זה זכיתם בזכות רבכם, הרה"ק ר' אהרן מקוזניץ זי"ע).

דער רבי ז"ל, דער פריינקפורטער, האט איהם ליב געהאט מער ווי די גאנצע משפחה, גרויסע רעביס, איך וויל נישט זאגן די נעמען איהר וייסט פארוואס צוליב זיין אמת, ער איז געווען א ווילדער און ער איז געווען א חסיד דעם ינוקא'ס, איהר געדענקט ווי ער איז געשטאנען ביי די טיהר און ער האט זיך געטרייסלט מיט דרך ארץ פארן פ"פ.

גמורים יכולים לעמוד, "דאס מיינט מען אזא בעל תשובה ויא רבי שלמה קארלינער" - הכוונה היא לבעל תשובה כמו הרה"ק רבי שלמה מקארלין".

3 תרגום: "בשבת קודש דיברנו על הרה"ח ר' אברהם יצחק מהורודוק ז"ל מגדולי חסידי קארלין, רבו הרה"ק ר' ישראל מסטאלין זי"ע החשיבו מאוד ודיבר עליו גדולות, וסיפר ר'

יש רק עצה אחת – שמישה כבר יבוא

מספר הרה"ח ר' שמואל פרוש שליט"א: שנה אחת הלך כ"ק מרן אדמו"ר ה'ברכת משה' זי"ע ביום 'שבעה עשר בתמוז' לציון ה'אור החיים הקדוש' זי"ע, בהגיעו להר הזיתים התברר שרשויות המדינה שינו את תוואי השבילים בהר, ונאלץ רבינו ללכת בדרך אחרת והדבר גרם לטורח ומאמץ גדול עבור רבינו ופמלייתו.

בהגיע רבינו אל הציון ניגש לפינה אחת והניח שם תפילין דרבינו תם (יש לציין שהיה זה מחזה נדיר לראות את רבינו מעוטר בתפילין, שכן כל ימות השנה מעולם לא הזדמן לנו לראות את רבינו עם תפילין כי היה מתפלל שחרית ביחידות בחדרו, רק בפורים בקריאת המגילה היה יוצא לביהמ"ד כשהוא מוכתר בתפילין דר"ת).

באותו מעמד התבטא רבינו בלשון זו: "וואס וועל איך זאגן אויף די ציונים, סאיז נאר דא איין עצה משיח וועט קומען וועט אלס צו נעמען פון זיי (וכי מה יכול אני לומר על רשויות המדינה הצינונית (ששינו את שבילי הר הזיתים ועשו במקום כבשלהם)? **יש רק עצה אחת לכך, שמישה כבר יבוא ואזי ייקחו את הכול מידיהם, אז הם כבר לא יהיו בעלי הבית.**"

סוועט יא קענען דאוונען איז ער איהם אויך נישט מקנא, וויי לכל שאינו בהסתר פנים אינו מהם.

(לפני ביאת משיח יצטרכו לטפס על קירות ישרים כדי להתפלל להש"ת ולא יצליחו, ומי שכן יעלה בידו להתפלל באותו הזמן אינו מקנא בו, שכן אמרו חז"ל 'מי שאינו בהסתר פנים אינו אחד מהם').

וסיים רבינו: מ'האט טענות אז מקען נישט דאווענען און נישט לערנען, נאר א איד נישט געדאוונט און נישט געלערנט, אבער דעם רבוש'ע דארף מען דינען'.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן.

נוהג להתפלל בשקט גדול והם התפללו בקול. ושלח הר"ב את המשמש לומר להם שיתפללו בשקט, ושתקו לרגע, אחר כך אמר הסטאלינער אל רעהו הלכוביצי' "וואס פרעגן מיר נאכן אלטין דער כוח התפילה איז ביי אונז - למה לנו לשאול בדעתו של הזקן, והרי כוח התפילה הוא בידינו" וחזרו להתפלל בקול.

את השי"ת צריך לעבוד בכל מצב

וגם את זה אמר הסטאלינער זי"ע שלפני ביאת משיח לא נוכל להתפלל, מ'וועט זיך אפילו דארפן דראפן אויף די גלאייכע ווענט כדי צו דאווענען און מוועט נישט קענען, און ווער

דארף מען הארווען אן קיין שום שחר - בכזה 'הסתר בתוך הסתר' בו מצויים אנו כעת, עלינו לעמוד ולעבוד את ה' בלי לצפות לשום שחר.

וכמו שהיה עם הבעש"ט והמגיד שהפסידו על ידי איזה מעשה את העולם הבא שלהם ואמרו "מיר וועלן דינען דעם באשעפר אן קיין שום שחר, אן פנייה - אם כן נעבוד את ה' בלי לקבל שום שחר, בלי כל פנייה".

וסיים רבינו: מדארף דינען אן קיין שום שחר עוה"ז ועוה"ב נאר מיט אמונה - יש לעבוד את ה' בלי לצפות לשום שחר, לא בעוה"ז ולא בעוה"ב, רק עם אמונה".

כוח התפילה בידינו

אחר כך סיפר מהסטאלינער (הרה"ק ר' אשר הראשון זי"ע) והלכוביצי' (הרה"ק ר' מרדכי זי"ע) שלאחר הסתלקות רבם הרה"ק ר' שלמה מקארלין זי"ע קיבלו מרות מהרבי ר' ברוך ממעזבז זי"ע.

ואפילו אמרו שהסטאלינער זי"ע היה בעל בשר והרבי ר' ברוך האט איהם געשטאלקערט ביי די בויך ואמר 'חזער בויך', והסביר הסטאלינער שכוונתו של הר"ב הייתה 'חזור בך', היינו שיעשה תשובה.

וסיפר בשם הרה"ח ר' חיים מענדל, והתבטא עליו 'ער איז געווען א געצייכנטער איד - הוא היה יהודי מיוחד לשם ולתהילה', שהסטאלינער והלכוביצי' נסעו להר"ב ממעזבז, והוא היה

את הרבי אם הוא זוכר מה שדיברו בפעם הקודמת, והשיב רבינו "אני זוכר שאמרתם שאתם נכד ההפלאה", התפעל הד"ר מאוד מחדות מחשבתו של רבינו באותם רגעים למרות שגופו עבר מאורע קשה כזה.

באותו ביקור ראשון הזהיר הד"ר את רבינו לשתות הרבה, ובפעם השנייה שהגיע וידא שהרבי מקיים את הוראתו ושאל בעברית את רבינו "האם אתה שותה?" "כן כן" השיב לו רבינו בצחות, "אני שוטה גדול"...

ואמרתי להסמיך לזה מה דאיתא בגמ' (סנהדרין צ"ו) מאי 'וסר מרע משתולל' אמרי דבי ר' שילא כל הסר מרע משתולל על הבריות, וברש"י שם "כל העולם אומרים עליו שוטה הוא", וביארו בספרים כי בדורות האחרונים שנתרבה השקר והתרמית בעולם לכך נתהפך הסימן ומי שהוא 'סר מרע' יהיה מוחזק בעיני הבריות לשוטה ולבעל שגינות ובער מחמת שאינו מודה למעשיהם ואדרכא שהוא מוחה להם, כי הוא מכיר בשקריותם, ולכך הם מבזים אותו ומחזיקים אותו לחסר דעת.

6 "יש כאלו שיש להם טענות שאינם יכולים להתפלל ואינם מסוגלים ללמוד, אך העניין הוא שיהודי גם במצב כזה שאינו מסוגל להתפלל וללמוד, מ"מ לעבוד את הקב"ה הוא צריך" (והיינו לעבוד את ה' עם אמונה פשוטה ולהכניע עצמו לפניו ית')

ובעניין זה ידוע ניגונם העתיק של חסידי ווארקא: "נישט געדאוונט נישט געלערנט אבער גאט נישט געצערנט".

רבינו ה'ברכת משה' זי"ע בערוב ימיו בשיכון ה', כששכב על ערש דווי, והרהיב ר' שלמה עוז ואמר לרבינו שלפי הייסורים שיש לרבי הרי זה סימן שהוא משיח.

השיב לו רבינו: משיח אינני, אבל 'א שיפס ברודער' (אח לספינה) של משיח הנני, והסביר רבינו כי כאשר נוסעים בים רואים רק שמים וים, ואזי כשנפגשים פתאום על הספינה עם עוד יהודי ומדברים ביחד נוצר מזה קשר וקירבה גדולה בין שני היהודים שמצאו איש את אחיו, וזה נקרא 'א שיפס ברודער', וסיים רבינו: "בייסורים שלי הנני 'א שיפס ברודער' של משיח".

ופעם התבטא רבינו על עצמו "וואס איך גיי דורך ווען איך גיי דורך די שמחה לאז איך זיך נישט פארלירן - מה שעובר עליי, ומתי שעובר עליי, אבל את השמחה אינני מרשה לעצמי לעזוב לרגע".

ומחותני ידי"נ הרה"ח ר' שמחה קרקובסקי שליט"א מספר תמיד שרבינו זי"ע לא איבד מעולם את חוש השמחה והבדיחותא, גם ברגעים הקשים ביותר כשהתייסר במחלתו בערוב ימיו. וסיפר לי שלאחר שנחלה רבינו בשנת תשמ"א, בימים הראשונים לאחר השיתוק, בהיותו בבית החולים נכנס אליו הד"ר אברמסקי, וסיפר הד"ר לרבינו שהוא מצאצאי זקנו בעל ההפלאה זי"ע.

באותה שעה היה רבינו מלופף בייסורים נוראים והד"ר הסתפק אם הרבי כלל שמע את דבריו, שכן היה שרוי בערפול מסוים, כעבור כמה חודשים הגיע הד"ר שוב לביקורת ושאל

דף אני אוחז כדי להניח שם את הפתקא. וסיים רבינו ה'ברכת משה' שרואים ממעשה זה גם את גדלותו ואמונת הצדיקים החזקה של ר' אברהם יצחק ברבותיו, שהיה ברור לו שהרבי מסטאלין הניח במכוון את הפתקא בגמרא זו. לימים התקשר ר' אברהם יצחק אל הרה"ק ר' אברהם אלימלך מקארלין הי"ד".

4 ר' יוסף מנחם נסע בצעירותו יחד עם רבו הרה"ק ר' אהרן מקוזניץ שנסע לבקר את הרה"ק מסטאלין בערוב ימיו כאשר חש ל"ע בעיניו והיה בעיר וורשא לצרכי רפואה ומשם נסע לפרנקפורט ושם מנ"כ. ולקח עמו אז הרה"ק ר' אהרלי' כמה אנשים יחידי סגולה לנסיעה זו לוורשא, והרה"ח ר' יוסף מנחם היה אחד מהם והגיע עמו לביקורו אצל הרה"ק מסטאלין, ואז זכה לראותו.

אגב, רבינו ה'ברכת משה' היה אומר על עצמו "אני הנני חסיד של הרה"ק הפריינקפורטער זי"ע יותר מחסיד שנסע אליו מאה שנה", ורצה להדגיש בזה את גודל התקשרותו אליו, אף שלא היה אצלו בחיים חיותו.

ועל דרך מה שמספרים בחצה"ק סלונים על החסיד המרומם ר' מיכל פרומקין מטבריה זצ"ל שהרה"ק ה'דברי שמואל' מסלונים זי"ע, אמר עליו "חסיד אחד יש לי בטבריה מעולם לא ראיתי אותו והוא מעולם לא ראה אותי והוא חסיד שלי", העניין הוא התקשרות בלב בדעת ובמחשבה.

5 סיפר לי הגה"ח ר' שלמה מנחם ויינשטוק זצ"ל נכד רביה"ק הרדצ"ש, שנכנס פעם אל

גם אם יפקוד הקארלינער על האבן

סיפורים מהרה"ק רבי שלמה מקרלין זיע"א - כ"ב תמוז תקנ"ב

הרבי מקארלין אשר הצליח לפעול ישועה בעבורו כבר מיד בפעם הראשונה שהזכיר עצמו לפניו?

ענהו הרב בעל התניא:

"דער קארלינער? ס'איז ביי אונז געוויס אז ווען ער זאל זאגן א שטיין זאל האבן קינדער, וואלט ער אויך געהאט!". [דבר זה ידוע ובטוח אצלנו, שגם אם יפקוד הקארלינער על האבן שתוליד בנים, אזי בוודאי היא תעשה כדבריו:]

התכונה המרגשת ששררה בליאדי לקראת בואו של האורח הדגול - לא דמתה לשום מאורע שהתרחש בתקופה שקדמה לכך בביתו של הרב. הרחש עבר בין החסידים, הרבי ר' שלמה מקארלין מגיע לשבות אצל רעו הרב בעל התניא.

הכל יצאו מגדרם ועסקו בכל מרצם בהכנות הרבות להנעים ולשרת את פני האורח הקודש. גם הרב בעצמו ביקש אף הוא להשתתף במו ידיו בהכנות המעשיות. נכנס הרבי איפה למטבח שם טרחו האמונים על הבישולים בהכנת מאכלי השבת עבור הצדיקים הנאהבים והנעימים, ניצב הוא ליד הסיר בו התבשלו הדגים, הרים את מכסהו והוסיף בו מלח. החסידים שעמדו מן הצד, מביטים בהשתאות במעשה רבם ואלופם אשר מורשה לו עוד מהיכלו של המגיד בעניינים הגבוה של ה'דגים' לשבת קודש, ראו והסיקו כי חשיבות עצומה יש במעשה מליחת הקדשים עבור האורח החשוב, ומשום כך נכנסו אף הם אל המטבח וכל אחד בתורו הוסיף מדיליה מעט מלח לסיר הדגים. ולא ידעו איש מרעהו...

הגיעה עתה של סעודת חקל תפוחין קדישין, הצדיקים יושבים בראש ועטרותיהם בראשיהם ומסביב לשולחנם הטהור מוקפים הם כשתילי זיתים בחסידים המסבים עמם לסעודה עליה נאמר כי כל המענג את השבת ניצול מחבלי משיח. פוצח הקהל להתענג בתענוגים וכשאך הוגשו וניתנו בידם דגי הים, טעמו קמעא ותיכף משכו את ידיהם, תוך עקימת האף לנוכח מליחותם העזה. הבחין האורח רבינו הקדוש מקארלין במעשיהם, ותמה לעצמו מדוע הנאספים אינם אוכלים את הדגים המשובחים, בעוד הוא אינו רואה בהם כל חסרון. הסיק כי כנראה טעמם תפל. לקח קורטוב מלח והוסיף לדגים כדי לשפר ולתקן את טעמם... ואחר אכלם...

הביט הצדיק המארח רבי שניאור זלמן בפני תלמידיו התמהים והפטיר: "ידעתי כי הנו מופשט מתאוות האכילה אבל עד כדי כך לא הכרתיו". (שמע שלמה החדש - מפי חסידים)

בפורים, משום נס גדול שנעשה בו. אך מדוע שותים בשמחת תורה? כי כששומעים "שמחת תורה" (את התורה של שמחה) נעשה לא טוב על הלב ולכן שותים.

כשמע רבי שמחה את הדברים, וראה שהקדוש מקרלין והקדוש מפינסק מתנבאים בסגנון אחד, שתורתו אינה טובה, גמר בנפשו להתקרב לחסידים, ונסע למגיד הגדול ממזריטש.

גם אם יפקוד הקארלינער על האבן

אחד מרעיו הקרובים של רבנו הקדוש מקארלין ז"ע היה מייסד חסידות חב"ד - הגה"ק "בעל התניא והשו"ע". כידוע זכו יחדיו להיות מבני היכלא קדישא בצל רבם המגיד הקדוש ממעזריטש ז"ע, ונקשרו בקשרי אהבה והערצה, כאשר בעל התניא קדישא היה מפליג בגדלותו ודרגותיו העליונות של רבינו הקדוש, ולא אחת שלח את מחלי פניו ומפנה אותם לקארלין להתברך ולהיושע מברכות פיו של רבינו הקדוש ז"ע.

והנה שני סיפורים באותו עניין:

שנים מספר חלפו כבר מאז נישואיו של ר' שמעון וזוגתו, ועדיין הבית ריקן היה, ולא נשמע בו קול פעייתו של תינוק. שפכו בני הזוג את לבם לפני אביהם שבשמים יום יום והאמינו בישועתו שתבוא בכל לב, גם בעבדיו הצדיקים האמינו בכל נפשם. כפעם בפעם נכנס ר' שמעון אל רבו הרה"ק מלאדי ואצל עוד צדיקים שבדורו, בבכייה ותחנונים לבקש רחמים עליהם ולהחיש להם את הישועה במהרה. אך למרבה הצער בוששה הישועה לבוא, ועדיין היו עומדים בני הזוג ומייחלים לה ככיליו עיניים.

והנה פשטה השמועה המרנינה בעיר, כי צדיק וקדוש עובר בתוכה, ה"ה רבינו הקדוש רבי שלמה קארלינער ז"ע, אשר היה בעיצומו של מסעו על פני מדינת רייסין, לתקן תבל ויושבי בה.

ר' שמעון מיהר לקפוץ על ההזדמנות להתברך מפיו של הקארלינער, הוא מיהר לגשת לאכסנייתו של הצדיק, ונכנס לקודש פנימה עם קוויטל ופדיון ושפך את לבו בפני הצדיק הרחום, לזכות לפרי בטן במהרה.

התפלל עליו רבנו נרגשות ושלחו לביתו כשהוא מאציל עליו ברכה מרובה, ואכן שמע ה' קול תפילתו, ולפקודת השנה נושע ר' שמעון בבן זכר חי וקיים. קול צהלה ורינה, שפתיו אז תרננה.

לימים, נכנס ר' שמעון אל רבו, בעל התניא, ולא יכול היה לעצור ברוחו מלשטוח בפני הצדיק את תמיהתו הגדולה - במה כה גדול כוחו של

הרה"ק רבי שלמה מקרלין נולד בערך בשנת ת"ק לאביו רבי מאיר סג"ל ולאימו הרבנית יוטא. היה תלמידו של המגיד הגדול ממעזריטש ו'תלמיד חבר' לצדיק הקדוש רבי אהרן הגדול מקרלין.

כשהסתלק רבי אהרן הגדול מקרלין מן העולם בחול המועד פסח תקל"ב, הכתירו אותו התלמידים לממלא מקומו. בתחילה התגורר בקרלין ובהמשך עבר ללודמיר.

בעשרים שנות הנהגתו רעש העולם מצדקותו וקדושתו ומדרגותיו הרוחניות הכבירות. תלמידים גדולים סבבו אותו והמוני סיפורי מופת התחוללו במחיצתו.

בחודש תמוז תקנ"ב התרחש דבר מה שאינו בשגרה. מפקד של גדוד צבאי איזורי שחרר את חייליו ליום אחד בהפטירו שיכולים הם לעשות ביום הזה ככל העולה על רוחם ושום חוק אינו חל עליהם. החיילים אכן ערכו פרעות ברחובות, בזזו ורצחו כמה יהודים. כשמע רבי שלמה מקרלין על כך הגיב ואמר שכשיגיעו אליו יחדל הפוגרום...

כמה חיילים נכנסו לבית מדרשו ביום השבת בעיצומה של תפילת מוסף. הרבי ר' שלמה עמד אז באמירת 'כתר' וכדור שירה אחד הפורעים פילח את גופו והרגו. היה זה בכ"ב בתמוז תקנ"ב. נהרג על קידוש ה' כעל שפתיו תיבות הפסוק 'וינטלם וינשאם כל ימי עולם', ומנוחתו כבוד בלודמיר.

ידידות קרובה שררה בין בעל הקדושת לוי ז"ע מברדיטשוב עם רבינו הקדוש רבי שלמה מקארלין, הם התמודדו יחד כנגד ההתנגדות ממנה סבלו רבות, כמו גם קירוב הבריות לחסידות שעשו כאחת, על כך מסופר (בספרן של צדיקים. וכאן בלשון המעובד 'שמע שלמה' החדש): הרבי מברדיטשוב בעת היותו רב בפנינסק, שלח לקרוא ללמדן אחד מתנגד ושמו שמחה. הגיע רבי שמחה בלילה, כשהברדיטשובער שוכב במיטתו, וציווה למתנגד הנזכר שיאמר לפניו קטע רי"ף. כשסיים ופנה לילך לביתו אמר לו רבי לוי יצחק: דע, תורה בלא דחילו ורחימו לא די שאינה מתקנת אלא גם מקלקלת.

חרה הדבר לר' שמחה: מדוע אמר לי הרבי כזאת? דרכי הצדיקים נעלמו מאותו מתנגד, והוא הלך משם מלא כעס. בשבת עלה בדעתו, שבסעודה שלישית בשעה שאין רואים ילך לשולחן רבינו הקדוש מקרלין. (כידוע קארלין היא פרבר של העיר קארלין והן סמוכות זו לזו), ויתהה על קנקנו וכן עשה.

הוא הגיע באישון לילה, והקדוש מקרלין יושב בשולחנו הטהור עם בני היכלא קדישא שלו, מיד בהיכנסו לקודש פנימה, פתח רבינו פיו בבדיחותא ואמר בקול: בשלמא מה ששותים

עוד מוסיף לספר שם על תקופה זו עת ישב כל היום בבית המדרש על התורה ועל העבודה, ללא שום מקור תמיכה. אחד מבאי ביהמ"ד התבונן בכל הליכותיו, ותמה: "מהיכן מפרנס אברך זה את אשתו וילדיו?" משראה את רבינו קובע את משכנו בבית המדרש, ניגש האיש ושאלו: "מהיכן אתה חי? ומנין לך מזון ומחיה לבני ביתך?"

השיבו רבינו: "יש לי שתי קיא". חשב השואל שיש לרבינו בביתו שתי פרות חולבות (קיא-פרה בלשון אידיש) ומתקיים. כיוון שכך התעניין לדעת היכן מתגורר רבינו, כדי לשלוח אליו לקוחות ולהרבות פרנסתו. כשהגיע לבית רבינו, פנה לרבינית ובקש ממנה לקנות חלב. ענתה לו: "מאיין לי חלב? האם יש לי פרה חולבת?" הגיע האיש לרבינו בטענות ובטרונות "למה רימיתני..."

ענהו רבינו: חלילה לי מלשקר, באמת כל חיותי היא משני "כ"י". האחד, "כי בו ישמח לבנו", והשני - "כי בשם קדשו בטחנו".

על סיפור זה הוסיף תלמידו הרה"ק רבי מרדכי מלעכוויטש ז"ע ואמר: אנו איננו יכולים להשיג דרגה כזו. אכן יש לנו 'שני כ' אחרים שמהם כל חיותנו: 'חסדי ה' כי לא תמנו, כי לא כלו רחמיו'. ובנוסף אחר שאמר על זה הרה"ק מקאוולא ז"ע בהאי לישנא: 'די צווי קיא איז פאר אינו צו פעט, מיר האבן אנדערע צווי קיא' (שתי הפרות הללו שמנות מדי עבורנו, ולנו יש שני כי אחרים).

הנסיעה אל רבינו הקדוש מעולם האמת

רעוא דרעוין בשולחנו הטהור של רבינו הקדוש רבי שלמה קארלינער ז"ע, סביבות השולחן מסתופפים בחרדת קודש הני בני היכלא דכסיפין - חבורת הקודש של חסידים ואנשי מעשה, ביניהם גם המגיד הקדוש מראטנע ז"ע שהגיע לעשות את השבת בצל כנפי הצדיק.

יראה ואהבה משמשין בכתר אחד ברגעים נעלים אלו, עיני הכל נשואות אל פני הצדיק היושב בראש, והנה לפתע משתנית תואר צורתו הקדושה, עיניו הטהורות נעצמות, ופניו הקדושות מביעות מחשבה עמוקה המרחפת אי משם בגבהי מרומים.

אחר זמן ממושך ננער רבינו מדביקותו הנשגבה והחל לספר:

יהודי פלוני, וכאן נקב רבינו בשמו המוכר של האיש - אשר היה נוסע לשחר את פניו תמידין כסדרן. זמן קבוע בכל שנה היה לו, אשר אז היה בא אצלנו לשהות בצל קורתנו זמן מה.

כה יעשה האיש שנים ארוכות, כשאין כל דבר עומד בפניו. משגיע יום הנסיעה הקבוע, היה עוזב את כל עסקיו הבורחים, מתעלם מכל הטרדות השונות, ואין דבר בעולם אשר ימנע ממנו את נסיעתו אלי.

אך כל תטעו כי חסיד גדול וירא ה' היה, לא ולא! אדם נבער וגם היה, ראשו ולבו שקועים היו תמיד רק במסחר וצבירת הון, ומעשים טובים לא היו לו.

הנה נפטר האיש לבית עולמו ורוחו שבה אל

האלוקים, ולא כפי אשר נתנה לו...

ויצא פסק דינו מבית דין הצדק של מעלה...

ישוטט האיש בעולם התוהו, ימשיך עוד שנים רבות לעמול ולעסוק בענייניו הגשמיים השפלים ללא תכלית וללא עת קץ, עד אשר אי פעם יבוא זמנו להיאסף חזרה לאוצר החיים. עונש מר הוא הדבר עד מאד.

והיה הולך האיש ונד בעולם, בדמיונו היה איש חי, קונה ומוכר סוחר ומרוויח או מפסיד, אך ללא כל תועלת ולא כל הנאה. והנה הגיעה העת אשר בו היה דרכו תמיד לנסוע אלי - החל האיש לומר כי חפץ הוא לנסוע לרבו כמימים ימימה, או אז עמדו המשחיתים כנגדו וגילו את אזנו לאמר:

יצור אנוש נאלח, אינך חי כלל! כבר זמן רב שעזבת את העולם השפל ומצוי הנך אפוא בדמיון שווא ותעותועים! אין כאן רבי ואין כאן נסיעות!..

החל האיש לזעוק במר נפשו:

"הרפו ממני והניחו לי לנסוע לרבי, כל ימי מסרתי נפשי על הדבר! ממה נפשך, אם מת אנוכי כדבריכם א"כ הניחו אותי למקומי במנוחה נכונה, ואם חי אנוכי תנו לי ללכת מיד אל מורי ורבי - רבי שלמה בן יוטא!"

מיד נעשה רעש גדול בבית דין של מעלה מטענתו החזקה של האיש. נמנו וגמרו כי יעיניו בספר תולדותיו של האיש הלזה, ויבדקו היטב - האם אכן כאשר היה בא העת לנסוע לרבו, היה מניח את כל ענייניו השונים, ולא היה דוחה נסיעתו מחמת שום סיבה שבעולם! אם אכן כנים הדברים אזי זכאי יהיה גם עתה ללכת להקביל פני רבו בהאי עלמא!

ואכן הביורר עלה כהוגן, כי לא ביטל נסיעתו לצדיק מימיו, ועל כן נתנו לו הרשות לבוא הנה. אך עוד הוסיפו בית הדין של מעלה - כי מאחר והרבי מקארלין הוא רבו, על כן יפסוק הוא עצמו את דינו של האיש בבואו לפניו.

ואכן הוא בא, וכעת היה אצלי... וכבר פסקתי את דינו! סיים רבינו.

אימה וחרדה נפלו על כל הנוכחים בשמעם את עסקי הנשמות המתחוללות כאן בשולחן רבם. רק המגיד הק' מראטנע הרהיב עוז בנפשו ושאל:

"ומה אכן פסקתם בדינו?.."

"הפסק שלי כך יצא" - ענה לו רבינו, "יעמוד האיש בין כל הצדיקים והחסידים הנמצאים שם בגן עדן, ויספר לפניהם את כל החטאים העוונות והפשעים שעשה מיום היוולדו - מעשיו ודיבוריו ואף מחשבותיו והרהורי לבו הרעים, את כולם יעמוד ויפרט בפניהם אחת לאחת!"

"אולם זאת תדעו" - סיים רבינו, "אם סבורים אתם שזה פסק קטן, טעות הוא בידכם! - נוח לו לאדם לסבול כל ייסורי גיהינום הנמצאים שם, מאשר לסבול ביוש כזה בעולם האמת בפני כל הצדיקים אשר כה רחוקים אפילו מהרהור עבירה קלה, וכל שכן ממעשיו של זה!.."

הוסיף הראטנער מגיד לשאול:

"א"כ מדוע זה נתתם לו כזה פסק דין קשה, לדבריכם?"

ענה לו רבינו הקדוש לאמור:

"כי אמרתי מוטב יבוא על תיקונו במהרה בחצי שעה, או בשעה ושתיים, ותשוב נפשו אל האלוקים אשר נתנה לו - זכה וטהורה."

בין דג לקדחת

סעודת רעוא דרעוין בהיכל קדשו של המגיד ממעזריטש ז"ע

מי יוכל לשער ולתאר את גודל השעה והמקום המסוגלים והנעלים. כל ניסיון לתאר את התחושות המרוממות וההרגשות העילאיות האופפות את ברי המזל שזכו להסתופף בשעת רצון זו בצל קודש הקדשים - יחטא לאמת ויתקל בקושי. זה יתעצם שבעתיים כאשר הניסיון כביכול מתבצע על ידי נמוכי קומה שכמותנו, דלי השגה בעולמם הנעלה ובכבשונם הבורר של צדיקי וקדושי עליון אבות ומייסדי החסידות, רועי ישראל שהפיקו נגהם בכל העולם.

על כן ננסה בזה להציג את הסדר הפשוט כאלו שעייני בשר מגושמות ורחוקות מהשגה מצליחות לראות.

שולחן ערוך לפני ה', מסביבו כיסאות וספסלי עץ פשוטים למראה, את תכולת הצלחות אם הונחו על גביו קשה להערין בימינו. נטילת ידיים לסעודה. בציעת הפת על לחם משנה, לב בוער ונשמה כוספת ועיניים נשואות לעבר ראש השולחן. המגיד הקדוש יושב בראש, פניו הטהורים מפיקים הוד ואור החצובים מעולמות עליונים וגבוהים, וכך גם פניהם הלוהטות של המסובים החשובים מפארים את גודל המעמד, ומקבלין דין מן דין. התלמידים קדושי עליון ביניהם צדיקי עולם אשר לימים לא רבים, כל העולם יחרד מפניהם, מסבים כאן לעיתים קרובות. האחים הקדושים הרבי ר' זישא ורבי אלימלך מלז'ענסק לצד ההיליגער ברדיטשיבער מחד, ואילו מאידך גיסא מסבים בעל התניא קדישא רבי שניאור זלמן מליאדי לצד ה'גרויסער' - הוא הרה"ק רבי אהרן הגדול מקארלין ועמו אף רבינו הקדוש רבי שלמה מקארלין ז"ע, ועוד רשימה ארוכה של תלמידים וחסידים אשר די בהזכרת שמו הטהור של כל אחד מהם אחד מהם בכדי להרעיש עולם.

באותה שבת התמזל מזלו של רבינו הקדוש מקארלין. כאשר לצידו בשולחן הסב יהודי אשר השגותיו ומדרגותיו היו לכאורה פחותים משל שכנו הצדיק. הגם שנראה כי דין ריכא הוה, באשר לאו כל אחד מקבל הורמנא ורשותא להסב בין הני חבורתא קדישתא, וביותר כאשר עוד זכה לחביבות וכיבוד חשוב מהמגיד היושב בראש - כפי שניווכח בהמשך - אבל כל נדלג על הסדר. ועם כל זאת, עדיין לא זכה להגיע לרום מדרגותיו של רבינו הקדוש מקארלין, כפי שמשמע מהמשך הדברים.

אל השולחן הוכנס מגש הדגים והונח בפני הרבי המגיד הקדוש. עבודת הדגים בשבת קודש אשר כידוע צדיקים הפליגו עד מאד בתיקוניה הנשגבים לא קלה היתה בהיכל המעזריטשאי

והצדיקים אשר סביב לו. ודי רק בהפלגותיו של תלמידו הקדוש רבינו מקארלין על יקרת מעלתם וחשיבות אכילתם בשבת קודש עד כדי כך שהתבטא כי " צריך לדאוג יותר אם אין לו דגים בשבת יותר מענין שאמרו בו רז"ל ידאג כל השנה חסוֹשֵׁלוֹם" (כמובא בשמו בספה"ק בית אהרן). ועוד יותר תאמו דבריו הנוספים למעשה שזה עתה עומד להתרחש כאשר פירש רבינו בקדשו: "איש על מחנהו ואיש על דגלו", פירוש "דג לו", למי שהוא איש אזי מזדמנים לו על שבת קודש דגים הראויים לו (כמובא בשמו בספה"ק הדרת קודש).

הגיעה שעת חלוקת שיירי אוכל גבוה. עיני הכל נשואות אל פני המזרח, לראות למי יחפוץ הצדיק לתת גדולה יותר מרעהו - אמנם 'כהנים אוכלים ובעלים מתכפרים', אבל כל הזוכה להשביע עצמו משיירי הקודש, הלא אין כל שיעור וערוך לרוחבם של שערי הקדושה הנפתחים בפניו. והנה, לא פחות ולא יותר - המגיד שולח את חתיכת הדג הנכספת אל האיש היושב לצד רבינו הרש"ק. מציץ רבינו בעיניים כלות ורואה כי פיסת הדג הזו נבחרה על ידי רבו המגיד להשפיע על האוכלה 'רוח הקודש'. עודו תמה ומשתומם במה זכה הלה לכך, והנה

פונה אליו היהודי בלחישה מתחננת: "יסלח לי מר, יהודי חולה בקדחת אנוכי, הדגים כידוע אינם טובים לרפואת הסובל מקדחת. שמא תואיל בטובך לאכול את חתיכת הדג הזו? " כמוצא שלל רב עט רבינו על המציאה. ולימים כאשר סיפר את המעשה הפטיר בענוותנותו: "איך האב גיגעסן די שטיקל פיש, און הער איז געבליבן מיט'ן קדחת...". (את חתיכת הדג אני אכלתי ואילו הוא נותר עם הקדחת...)

(באדיבות גיליון "לודמיר")

כנודע תיקן הרה"ק ה"אור לשמים" מאפטא זיע"א תפילה מיוחדת שנדפסה בראש הספר הקדוש "אור לשמים", ותלמידו המובהק בעל ה"תפארת שלמה" מראדומסק היה רגיל לאומרה בכל יום ערב ובוקר. ואף אמר, שהיא סגולה לפרנסה והצלחה לאומרה בכל יום בכוונה.

תפילת ה"אור לשמים" זיע"א היתה שגורה בפי כ"ק מרן אדמו"ר הקוה"ט זיע"א דבר יום ביומו, וכן עורר וזירז תמיד לאמרם בתדירות, באמרו שתפילה זו מסוגלת לכל הישועות, ופעמים שהורה להדפיס התפילה לחלקם ביעקב ולהפיצם בישראל.

תפלה מהרה"ק רבי מאיר הלוי מאפטא בעהמ"ח אור לשמים זי"ע

רבוֹן הָעוֹלָמִים יְדַעְתִּי כִּי הִנְנִי בְיַדְךָ לְבַד כַּחֲמַר בֵּיד הַיּוֹצֵר. וְאִם גַּם אֶתְאַמֵּן בְּעֲצוֹת וְתַחֲבֹלוֹת וְכָל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל יַעֲמְדוּ לִימִינִי לְהוֹשִׁיעַנִי וְלִתְמוֹךְ נַפְשִׁי, מִבְּלַעֲדֵי עֲזָךְ וְעֲזָרְתֶךָ אֵין עֲזָרָה וַיִּשְׁוֹעָה. וְאִם חָלִילָה יַחֲפָצוּ בְלִם לְהִרְעֵ אוֹ אֶתְּךָ בְּחַמְלָתֶךָ תִּשְׁמֵם עֵינֶיךָ עָלַי וְתִשְׁקִיף עָלַי לְטוֹבָה מִמַּעוֹן קִדְשֶׁךָ. הִנֵּה חֲבָלִים נִפְלָה לִי בְנַעֲיָמִים, וַיִּשְׁוֹעְתִי בָאָה, וְעֲזָרְתִי תִגָּלֶה. לָכֵן עֲזָרְנִי רְבוֹן הָעוֹלָמִים לְהִיּוֹת עֵינִי פְתוּחוֹת לְרֵאוֹת תְּמִיד אֲמַתוֹת הַדְּבָר הַזֶּה, וַיְהִי תְקוּעַ וְקִבּוּעַ אֲמוֹנְתֶךָ בְּלִבִּי בְּכָל עֵת לְבַל אֲסוּר לֹא בְדַבּוּר וְלֹא בְּמַעֲשֵׂה וְלֹא בְּמַחֲשָׁבָה לְעַבֵּד זוֹלָתֶךָ חָלִילָה, כִּי אִם תִּרְדָּף נַפְשִׁי רְצוֹנָךְ הַטּוֹב בְּאַמְתִּי. גַּם עֲזָרְנִי לְבַל יִמוּשׁ מִרְעִיוֹנִי וּמִלִּבִּי גְדַלְתֶךָ וּגְבוּרוֹתֶיךָ וְהוֹפַעַת חַיּוֹתֶךָ בְּכָל

רַנֵּעַ, וְקוֹטֵן עֲרָפִי בֵּין מַעֲשֵׂיךָ, וּמֵה נַחֲשָׁב אֲנִי בֵּין יְצוּרֶיךָ, וּכְאֵין אֲנִי נֶגֶד בְּרוּאֶיךָ אִם גַּם הֵייתִי נָקִי מִכָּל חַטָּא, וּמֵה גַם כִּי עֲוֹנוֹתַי רַבּוּ לְמַעַלָּה רֵאשׁ נִקְלַתִּי מִכָּל בְּרוּאֶיךָ כִּי הֵם עוֹשִׂים רְצוֹנָךְ אֲשֶׁר לְכַךְ נּוֹצְרוּ וְאֲנִי בְּגִבָּה לְבִי מִתַּעֲב בְּעֵינֶיךָ. וְעֲזָרְנִי לְהִיּוֹת מְדַת הַכְּנֻעָה וְשִׁפְלוֹת רוּחַ דְּבוּק בְּלִבִּי וּבְרַעֲיוֹנִי בְּכָל עֵת וּבְכָל רַנֵּעַ, וְתַהֲיֶה יְרֵאתֶךָ עַל פָּנָי לְבַלְתִּי אַחֲטָא, וַיִּשְׁמַח לְבִי תְמִיד בְּךָ אֲשֶׁר בְּרֵאתֶנִי לְכַבוֹדֶךָ, וְאַהֲבַתֶךָ תִּכְבַּעַר בְּקַרְבִּי, וּמִחֲכַמְתֶךָ תִּאֲצִיל עָלַי לְהִיּוֹת נֶגֶד עֵינִי גְדַלְתֶךָ וּגְבוּרוֹתֶךָ וּמַעוֹשׁ עֲרָפִי וְחֲסְרוֹן בִּינְתִי, וְלֹא יִגְבַּהּ לְבִי, וְלֹא אֲרַדּוּף אַחַר הַכְּבוֹד וּגְדָלָה וְעֵשֶׂר כִּי אִם תִּכְסַּף נַפְשִׁי לְעֲשׂוֹת רְצוֹנָךְ הַיֵּשֶׁר בְּעֵינֶיךָ, וְאַהֲיֶה מוֹכֵן בְּכָל רַנֵּעַ לְמַסַּר נַפְשִׁי רוּחִי וְנַשְׁמָתִי וְגוֹפִי וּמְאֹדִי עַל קִדְשַׁת שְׁמֶךָ, וְהִסַּר כָּל

הַמַּסְכִּים הַמְכַדִּילִים בְּיַמִּי לְבִינֶךָ, וְהַחֲזִירְנִי בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ. וַיּוֹנְעֵם לִי כָּל אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה עִמָּדִי וְלֹא יִבְלַבְּלֵנִי שׁוֹם עֲנִין מִעֲבוֹדְתֶךָ הָאֲמַתִּיתִי, וְלֹא תַעֲלֶה קִנְאָת אֲדָם עָלַי וְלֹא קִנְאָתִי עַל אַחֲרִים, וְלֹא אֶתְאַוֶּה לְשׁוֹם דְּבָר זוֹלָת רְצוֹנָךְ, וְהוֹרִינוּ דְרָךְ חֲקִיךָ לְעַבְדֶךָ בְּלִב נֶבֶר וְזָךְ וּבִשְׂמֻחָה וְרוּחַ נְמוּכָה וּבְאַהֲבַת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, וַיִּתְקַדֵּשׁ שְׁמֶךָ עַל יְדֵי וְעַל יְדֵי זְרַעִי וְזַרְעַי וְזַרְעֵי עַד סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת וְלֹא יִמְצֵא פְסוּל בְּנוֹ חָלִילָה, וְנִנְצֵל מִחֲלוּל הַשֵּׁם, וְנִזְכָּה לְעַסֵּק בְּתוֹרְתֶךָ לְשִׂמְחָה בְּתַמִּידוֹת מִתּוֹךְ הִרְחָבָה, בְּתִשׁוּבָה וּבְדַעַת וּבִשְׂמֻחָה וְלֵב טָהוֹר, וְנִשְׁמַר מִכָּל חַטָּא וּמִכָּל עֲוֹן, וְנִשְׁמַח בְּדַבְרֵי תוֹרְתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ לְעוֹלָם וָעֶד, וְנִזְכָּה לְתַקֵּן אֶת אֲשֶׁר הִעֲוִינוּ וְלֹא נִבּוֹשׁ בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא נִכְלָם לְעוֹלָם הַבָּא אֲמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן:

הוקדש לזכות והצלחת

הרה"ח ר' דוד בן סימא פינקל וזוגתו דליה בת דבורה וכל משפחתם

לבריאות הגוף והנפש, שפע ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם, ונחת מכל יוצ"ח, אריכות ימים ושנים טובות אמן

הרה"ק רבי אברהם מתתיהו משטיפינעשט זי"ע - כ"א תמוז תרצ"ג

לא לעשות את הניתוח

סיפר לי הרה"ח ר' נפתלי כהן, שפעם ראה אנשים עומדים ביחד, והלך לשמוע ממה מדברים, ראה איש אחד שעומד ומספר שאמו היתה זקוקה לניתוח (כן אמר הרופא) ובא להרה"ק ר' אברהם מתתיהו משטיפינעשט, והרה"ק אמר שלא לעשות את הניתוח. לאחר הזמן אמר הרופא שעדיין שייך לעשות ניתוח, אבל אחר כך יהיה כבר מאוחר, ואמר הרה"ק עוד הפעם שלא לעשות הניתוח. והסוף היה שהיו אבנים בכליותיה ויצאו מאליהן, והוא הראה האבנים שיצאו.

שיח זקנים (חלק י')

עבודת קריאת ה'קוויטלאך'

לפני שהכיר החסיד המפורסם רבי משה וייס ז"ל את רבו הרה"ק רבי יעקב יוסף מסקוויירא זי"ע הסתופף בצל הרה"ק [רבי אברהם מתתיהו] משטיפינעשט. פעם ביקשו ממנו שיאמר איזה דבר תורה ששמע מהרבי משטיפינעשט, נענה רבי משה ואמר: אצל הרה"ק משטיפינעשט לא שמעו מאומה שמה, רק ראו.

כעין זה שמעתי מיהודי תמים במידותיו שהיה הרבה אצל הרה"ק משטיפינעשט והעיד שראו שם אלוקות, השקעה וגיגיה רבה הכניס הרה"ק משטיפינעשט בעשיית הקידוש, ובהכנה לפניו.

שמעתי מהגאון רבי דוב רבינוביץ זצ"ל רבה של וואסלוי ואח"כ כיהן כרב של פיאטרא-ניאמץ ובסוף ימיו בשכונת יסוד המעלה שבתל אביב שבעת שכיהן כרב בוואסלוי נסע פעם לשבות אצל הרה"ק משטיפינעשט, והנה דרכו היה לקבל את בני העיר במוצאי שב"ק ושוב למחרת ביום ראשון בבוקר. אחר התפילה במוצאי"ק היה הרב רבינוביץ טרוד בענינים שונים ולא הספיק ליכנס אל הרה"ק משטיפינעשט. למחרת בבוקר ביקש מן הגבאים היות ויש לו סידור בעיר הסמוכה ואינו יכול להתעכב על כן מבקש הוא שיתנו לו ליכנס עכשיו אל הרבי. דחו אותו המשמשים שלא יעלה על הדעת שהרבי יקבלו לפני התפילה אך הוא הפציר בהם מאד שיכנסו לשאול אם יוכל עכשיו ליכנס. בלית ברירה נכנס המשמש ומסר להרה"ק משטיפינעשט בקשתו, נענה הרבי ואמר, שיכנס בעוד כחצי שעה, כשיצא הגבאי השאיר הדלת פתוחה קצת ומן הסדק ראה את הרה"ק משטיפינעשט עושה הכנות כמו שהיה דרכו לעשות לפני קידוש. לאחר חצי שעה נכנס וקיבל ברכת קודש. כשיצא שאל הרבי את המשמש אם יש עוד אנשים שמחכים ליכנס ואם כן יכנסו.

וסיים הרב רבינוביץ למדתי אז שני דברים, חדא, שקבלת קוויטלאך הינה עבודה דומה לעשיית קידוש, שהרי הכנת שניהם שווים, ועוד שאם החנות פתוחה יכול כל אחד ליכנס, כלומר שאם עשה הרבי הכנה לקבלת קוויטלאך יכול לקבל כבר את כל המחכים.

מפי ספרים וסופרים

ואמר לי ר' בן ציון רחמן ע"ה, כשהיו שואלין את הרה"ק משטיפינעשט, היה אומר תחילה (בעניוונת בלחישתה) וכי יודע אני? הכי נביא אנכי? [איך ווייס? איך בין א נביא?], ובפעם השניה כבר היה עונה כמו אורים ותומים.

ועוד סיפר לי ר' בן ציון הנ"ל, שפעם אחת נסע הרה"ק הנ"ל עם אביו הרה"ק ר' מנחם נחום משטיפינעשט זצ"ל (בן הרה"ק מרוזין זצ"ל) על הכפור, והתחיל הכפור להישר, אמר ר' נחום לחסידיו, התפללו על כבוד קדוש שלי, בשלמא אני, אבל הוא, הרי הוא בור סיד שאינו מאבד טיפה [מילא איך, אבער ער איז דאך א בור סיד שאינו מאבד טיפה].

שיח זקנים (חלק ד')

"אתה החידוש שלי"

האדמו"ר הרה"ק רבי חיים זאנוויל אברומוביץ מרימניץ זי"ע הסתופף בצל קדשו [של הרה"ק רבי אברהם מתתיהו משטיפינעשט זי"ע], לפני הסתלקותו ביקש ממנו הרה"ק משטיפינעשט שיאמר לפניו איזה דבר חידוש, לאחר שאמר לו ביקש האדמו"ר מרימניץ לשמוע גם הוא איזה חידוש, אמר לו הרה"ק משטיפינעשט "אתה החידוש שלי", ובזה השתמט מלומר לו דברי תורה.

מפי ספרים וסופרים

הסיר דאגות מלב יהודי

סיפר לי הרה"ח ר' נפתלי כהן, כשהובא הארון של הרה"ק משטיפינעשט זצ"ל לארץ ישראל, היה שם אחד שאינו מחסידי שטיפינעשט, ואביו גם כן לא היה מחסידי שטיפינעשט, סיפר לי, שפעם אחת היה אביו מלא דאגות והלך להרה"ק וקבל לפניו, לקח הרה"ק את ידו והניחו על לבו ובירך אותו, והרגיש אביו בעת מעשה איך שמוריד מלבו את כל האבנים.

שיח זקנים (חלק י')

מטבע שטבעו הכמים

שמעתי מפה קודש מורי חמי-זקני [בעל נועם אלעזר] מסקולען זי"ע שבהיותו אברך נתהווה ליה מיחוש במיעיו עם כאבים חזקים, דבר זה הטרידוהו מאד, הוא דרש ברופאים, ההשערות היו הרבה, גם זה ניסה בכה וזה ניסה בכה אך התוצאות היו ללא הועיל, המיחוש והכאבים עדיין לא סרו ממנו, קם ונסע למרן זי"ע משטיפינעשט, ותינה לפניו את דאגתו וביקש ממרן שיתן לו "מטבע" לרפואה ולשמירה, מרן זי"ע הסכים לתת לו, והוא קם ממקומו כדי שיביא את המטבע, מוח"ז זי"ע ראהו נכנס לחדר בתוך חדר, כשחזר מסר לו את המטבע בידו בצירוף עם ברכתו - בהצמדת ידו ללבו הטהור כדרכו בקודש - שהשיי"ת יעזור לו רפואה שלימה בקרוב. מוח"ז זי"ע סיים את סיפורו ש"מרגע ההוא שנתן לידו מטבע והלאה, לא ידע עוד מיחוש מהו" ממש הוא לקח את זה בידים.

נר ישראל

נקרא שמו ע"ש המלאך הק' וע"ש מתתיהו כהן גדול

מרן רבי אברהם מתתיהו [משטיפינעשט] נולד לאביו רבינו אדמו"ר הזקן [הרה"ק רבי מנחם נחום] משטיפינעשט בזאת חנוכה תר"ח, ושמעתי מפי הישיש רבי שאול כהנא ז"ל, שכשנכנס רבינו מרוזין זי"ע עם אבי הילד רבינו אדה"ז משטיפינעשט, אל היולדת לברך אותה בברכת מזל טוב וראה את הילד, פנה ואמר לאבי הילד, כשתכניסו לבריתו של אברהם אבינו ע"ה יקרא שמו "אברהם מתתיהו", אברהם ע"ש זקני המלאך הק' זי"ע [הרה"ק רבי אברהם המלאך בן המגיד הק' ממעזריטש], ו"מתתיהו כי הזמן גרמא", וסיים רבינו זי"ע "ויהיה בעל כח כמו מתתיהו כהן גדול".

נר ישראל

הוא היה "הימעל יוד"

הרה"ק בעל ה'אהבת ישראל' מויזניץ זי"ע התבטא על הרה"ק רבי אברהם מתתיהו משטיפינעשט זי"ע שהיה "הימעל יוד".

יש לומר הטעם שלא נתפרסם כל כך בחיים חיותו בכל תפוצות ישראל, משום שמקום משכנו היה ברומניה מקום שלא נתקבצו כ"כ קבוצות חסידים ואנשי מעשה לבד מאנשי המקום והאיזור שהיו שם, ואילו היה גר בגליציה בודאי היו נוהרים אליו חסידים רבים והיה שמו הק' יוצא לפניו.

נחבא אל הכלים היה [הרה"ק רבי אברהם מתתיהו משטיפינעשט זי"ע], ובאופן נפלא הסתיר מעין רואים את גדלותו, מעולם לא שמעו ממנו מאומה מדברי תורה ואף לא דיבר מעולם אפילו מילה אחת בלשון הקודש. בימים האחרונים שלפני פטירתו כשלא היה לו כח להסתגר בחדרו וללמוד ביקש ממשמשו שיביא לו ספר, שאלו המשמש איזה ספר הוא רוצה, השיב לו הרה"ק משטיפינעשט בענוות חן "לא משנה איזה, זה יכול להיות אפילו ספר הזוהר...", היינו כי לא רצה לבקש להדיא את הזוה"ק ולפיכך הסתיר ואמר שאצלו אין חילוק איזה ספר ויכול להיות גם הזוהר'.

מפי ספרים וסופרים

"בכור קדוש שלי, הרי הוא בור סיד שאינו מאבד טיפה"

סיפר לי הרה"ח ר' משה כהן, ששמע מהגה"צ ר' נחום מיאס זצ"ל על הרה"ק ר' אברהם מתתיהו משטיפינעשט זצ"ל, פון אלע אומגליקן פון די וועלט איז מען געקומען קיין שטיפינעשט, ועוד אמר, שאצל הנענועים שהתארכו כחמשה שעות, היה נראה בכל עשר דקות כאילו לא יחזיק מעמד [אז ער גייט אויס], היה אומר, אוי, אוי, אוי, בכל כוחותיו עד הנשימה האחרונה.

פרשת פינחס

יִפְקֹד ה' וְגו' אִישׁ עַל הָעֵדָה. אֲשֶׁר יֵצֵא לַפְּנֵיהֶם
וְגו' וְאֲשֶׁר יוֹצִיאֵם וְגו' (כו, טו-טז)

ידוע כי הרה"ק אהב ישראל מאפטא אמר פעם אחת בדרך הקלה והמתקת עונשין, רבונו של עולם, ידעתי כי אין לי שום מצוה וזכות, אשר על ידי זה אחר פטירתני תכניסני לגן עדן בין הצדיקים, אולם תרצה להכניס אותי לגיהנם בין הרשעים, ואתה יודע רבונו של עולם כי שנאתי אנשים שעברו על רצונך בתכלית השנאה, ואין אוכל להיות שם ביניהם, על כן אבקשך שתוציא כל רשעי ישראל מהגיהנם למען תוכל להכניסני שמה, עד כאן דברי קדשו ואומר ועושה טובה כידוע.

ומחותני נ"י שמעתי רמז על זה במה שביקש משה רבינו ע"ה יפקוד ה' איש וגו' אשר יצא לפניהם וגו' אשר יוציאם וגו' והוא כפול לשון, רק משה רבינו ע"ה שאל מנהיג ישראל כזה שיעשה להם טובה בעולם הזה, אשר יצא ויבא לפניהם ימסור נפשו במלחמות עליהם, אשר יוציאם מהעונשין והגהינם, ואשר יביאם לגן עדן, ועל זה פירש רש"י 'בזכותי'.

ועל אופן זה שמעתי מחסיד אחד ששמע מרבינו (ה'דברי חיים') מצאנו במשתה הפורים, כטוב לב במלך, ויצא סוד בדיבורים קדושים פענח נעלמים בהתלהבות, אמר בצחות לשונו, בדרך בדיחותא חוכמתא, איתא בסוף מסכת תענית (לא), אמר רבי אלעזר עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות מחול לצדיקים וכו', והעולם מפרשים הכוונה על מעשה ריקודין, כטעם אז תשמח בתולה במחול, ואז יקיצו כל שכני עפר, ואנה יהיה חדר גדול כזה לרקד, ושיהיה כל הפמליא של מעלה לראות, גם הגן עדן יהיה קטן מהכיל.

על כן בודאי יהיה אריסטון לצדיקים בגיהנם שהוא ששים מעלות בגדלו מעדן, וחמימות יש שם וקרירות לכל איש כרצון טבעו, אולם שם הוא הרבה רשעים ואין יודמנו שם, וגם שלא יהיה מקום לצדיקים לישב ולעמוד שם, כי הרשעים כים נגרשו שמה, רק בודאי יגרשום משם, וילכו לכל רשע, ויאמרו לו זייט"ץ מוח"ל ר' רשע, דאס פלאטץ דארף מען פאר א צדיק.

וזהו עתיד הקב"ה לעשות "מחול", שיבקשו מחילה את הרשעים לצאת חוצה, כי צריך המקום לצדיקים, אך מאי דקאמר הש"ס שהוא בגן עדן אין כאן סתירה, דהא איתא שהקב"ה יושב ביניהם, ואין לך גן עדן יותר טוב מזה שצדיקים נהנים מזיו השכינה, והיה חלקנו עמהם. עד כאן תוכן דברי קדשו.

ובודאי עשה טובה במאמרו זה להוציא הרבה נפשות צריכות תיקון וכו'.

מקור חיים (אות שנה)

אולי י"ל דידוע עיקר עשיות המצות צריך להיות בשם כל ישראל, עד סוף כל הדורות, וזהו ענין המצוה לשמה, בשם כל ישראל, והזוכה לקיים מצוה לשמה שכרו הרבה מאוד למעלה מחקי הטבע, כמו שאמרו חז"ל (פסחים ג') בעושה לשמה נאמר כי גדול מעל שמים חסדך, וכמבואר שם בהר"ן למעלה משידוד המערכת ומחקי הטבע, ופנחס בן אלעזר בעבור שהיה עושה כל המצות בשם כל ישראל ועד סוף כל הדורות וכמו שנאמר בקנאו את קנאתי בתוכם" שהיה בתוך הכלל ישראל והיה נטפל לעושי מצוה כאחד העם, זכה בגלל זה שהשיב את חמתי מע"ל בני ישראל לנסים למעלה מחקי הטבע, בחינת כי גודל מעל שמים חסדך, כי פנחס היה צריך ג"כ לנסים למעלה מהטבע, וכמו שכתוב במדרש (במדבר רבה כ' כו) "ב נסים נעשה לו, וזהו שאנו אומרים מי שענה לפנחס הוא יעננו, כי הוא עשה המצות עד סוף כל הדורות ונשאר הרשימו דקדושה לעד, וכמו שאמר בקדשו הרבי רבי ברוך ממעז'בוז על הכתוב (תהלים ק"ח) זכר עשה לנפלאותיו מלשון זכר המשפיע ומוליד בדומה, שכל נס וישועה שנעשה ע"י צדיקים גבורי כח עושי דברו היא מקור נפתח ע"י התגלות אור עליון בשמים ממעל והוא פתוח ועומד לישועת נצח לעת מצוא, וכן קיום המצות שעושים עבור הכלל ישראל ועד סוף כל הדורות נשאר הרשימו דקדושה לעד, וזה שאמרו חז"ל (במ"ד כ' כו) ראה המעשה וזכ"ר הלכה, ר"ל התעוררות הרשימו דקדושה שנשאר מאבות הק' מקיום המצות בבחינת זכר המשפיע מעורר אותו לקיים הלכה, כי בכחם הגדול שפתחו בעשיית המצות בשם כל ישראל בטוחים אנחנו שיענה גם לנו ובנקל נוכל לקיים המצות, וזה שאמר התרגום יונתן והמה בכיין וקריין שמע, כמו שכתוב בספרים הקדושים ע"י קריאת שמע זוכה לעולם הזכירה, ר"ל שזוכה להערות החסדים והתעוררות אור המצות מהאבות הקדושים שפתחו לנו בבחינת זכר המשפיע לעד.

תפארת שמואל

אל המכה אשר הכה (כה, יד)

אור החיים הקדוש תמה למה הוכפל אשר הוכה, ובעל הטורים מביא מסורה דכתיב הוכה כעשב וייבש לבי, כן היה לב זמרי נמס כמים שהרגיש שחטא וקיבל על עצמו הדין שעשה בו פנחס בשמחה, ולכך היו השבטים מבזים לפנחס מפני שהיו מבינים שעשה תשובה והיה צר להם שנאבד שר וגדול בישראל ולמה לא הניחו בחיים, אכן חילול השם כזה אין מתכפר רק במיתה, לכך יחסו הכתוב לפינחס בן אלעזר, ופירוש אשר הוכה ברצון טוב.

שפתי צדיק

פִּינְחָס בֶּן אֱלֵעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הִכְהֵן הַשֵּׁיב אֶת חַמְתִּי
מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאוֹ אֶת קִנְאַתִּי בְּתוֹכָם וְלֹא
כְּלִיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאַתִּי (כה, יא)

פירש רש"י שהיו השבטים מבזים אותו וקורין לו בן פוטי, ועל פי דרכו יש לפרש הפסוק כך, על פי מה שכתבו תוס' פרק עשרה יוחסין [ע' ע"ב] בשם הר"ר אברהם גר דהא דקשים גרים לישראל כספחת היינו טעמא משום שרגלים לדקדק במצות טובא יותר מישראל ועל ידי זה יהיו למזכרת עון לשונאי ישראל ח"ו ע"ש, והכי נמי היה ראוי בקנאו פנחס את קנאת ה' והוא היה בן פוטי, וא"כ יאמר נא מדת הדין זהו בן גרים וקנא קנאתי, ועם ה' אלו לא חסו על כבודי ויתחייבו שונאיהם של ישראל כליה ח"ו, אך הקב"ה אמר אין זה בן גרים כי אם בן אהרן הכהן הוא, וזהו הואיל ושבטים מבזים אותו וקורין לו בן פוטי אמר הקב"ה איך תבזוהו לבשתכם, כי הלא להיותו בן אלעזר בן אהרן הכהן לזה השיב חמתי בקנאו קנאתי בתוך בני ישראל כי לולי זה לא היה משיב חמתי ע"י קנאתו אלא אדרכא היה בערה כאש חמתי, ורק להיותו בן אהרן השיב וא"כ איך תקראוהו בן פוטי. [תק"ס].

חתם סופר (על התורה)

בְּקִנְאוֹ אֶת קִנְאַתִּי (כה, יא)

בקנאו את קנאתי. הרבי ר' העניך מאלכסנדר זצ"ל אמר סעודת שבת צריך להיות בהכנה ולא לילך במהירות אלא שצריך ליישב עצמו לפני מי הוא סועד הסעודה, ומי צוה על הסעודה של שבת. וזה פירוש אתקינו סעודתא שהסעודה צריכה להיות בהכנה.

אח"כ אמר ששבת הוא רזא דאחד שצריך להיות אחד ושלוש וזה בא מכח שאין מכוון בעצמו כלום אלא מוסר נפשו וגופו בשביל השי"ת ומפקיר את עצמו מכח זה ניתן לו השלום והאחדות ובשבת בודאי בשביל שהוא רזא דאחד. וזה 'שלום עליכם' כ' שהוא אחדות שלום עם היצר הרע. ולא שיהיה מלאך רע בעל כרחו עונה אמן שא"כ אין אחדות. אלא שיהיה ממילא כך וזה היה פינחס בקנאו את קנאתו פירש רש"י ז"ל בנקמו את נקמתו פירוש שהיה מוסר נפשו וגופו בשביל השי"ת משום זה אמר הקב"ה הנני נותן לו את בריתי שלום שה' אחד ושלום.

שיח שרפי קודש

פִּינְחָס בֶּן אֱלֵעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הִכְהֵן הַשֵּׁיב אֶת חַמְתִּי
מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאוֹ אֶת קִנְאַתִּי בְּתוֹכָם (כה, יא)

ודקדקו בספרים הקדושים היה צריך לומר מבני ישראל, והאור החיים הק' דקדק למה נאמר בתוכם.

נערך ע"י הרה"ג אהרן מרדכי גרין שליט"א - רב ומו"צ בקהילתנו

א. קשר האסור מן התורה ומדרבנן וקשר שמותר לעשותו.

א. להרי"ף והרמב"ם וכן פסק בשו"ע, כל קשר שנעשה לזמן בלתי מוגבל, והוא מעשה אומן, [דהיינו קשר חזק שהאומנים עושים], אסור מן התורה, ואם חסר אחד מתנאים אלו, הרי זה אסור מדרבנן, ואם עשוי להתיר באותו יום, דהיינו תוך עשרים וארבע שעות לקשירתו, ויש אומרים בתוך ז' ימים, ואינו מעשה אומן, מותר לעשותו לכתחילה בשבת.

ב. לרש"י והרא"ש וכן פסק הטור, כל קשר שנעשה לזמן בלתי מוגבל, אסור לעשותו מן התורה, ואם נעשה לזמן מסוים [יותר מ' ימים], הרי זה אסור מדרבנן, ואם עשוי להתיר באותו יום, ויש אומרים בתוך ז' ימים, מותר לעשותו לכתחילה בשבת. [שו"ע ומ"ב סימן שי"א].

ג. הלהכה, אין לעשות או להתיר שום קשר על גבי קשר בשבת, דאין אנו בקיאים איזה קשר נכנס בכלל מעשה אומן שאסור לעשותו אפילו אם אינו של קיימא לשיטת הרי"ף והרמב"ם.

ד. אין לעשות אפילו קשר אחד אם הוא חזק ועומד להתקיים, כגון העושה קשר בקצה החבל שלא תפתח שזירתו. [שו"ע ומ"ב סימן שי"א].

ה. כל קשר שאסור לעשותו אסור להדק כשמתרפה, ולכן צריך להיזהר שלא להדק קשרי הציצית כשנתרפו. [קצות השולחן סקכ"ג סוס"ק ד, והמקדש את הלבנה באמצע סעודה שלישית צריך להיזהר בזה].

ב. דין עניבה.

א. מותר לעשות עניבה על גבי עניבה אפילו נעשה לזמן מרובה.

ב. אמנם עניבה על גבי קשר, אם עשוי להתיר באותו יום מותר, ואם לאו אסור, ולכן הקושר מנעילו בשבת עניבה על גבי קשר, יש לו לזכור להתיר העניבה תוך עשרים וארבע שעות לקשירתם. [שו"ע ומ"ב שם ס"ה].

ג. רצה לעשות עניבה ובטעות נעשה קשר, מותר להתירו. [מ"ב שם סקכ"ג].

ג. התרת קשר או ניתוקו.

א. כל קשר שאסור לעשותו אסור להתירו או לנתקו, וקשר שמותר לעשותו מותר להתירו, ואם אינו יכול להתירו מותר לנתקו אם הוא לצורך, ודווקא שלא בפני עם הארץ שלא יבוא להקל בדיני קושר ומתיר. [מ"ב שם סק"ז].

ב. בעת הצורך מותר לנתק חוט שנקשר שלא במקום הקשר דרך קלקול בכל סוגי הקשרים. [שש"כ שם סנ"ד, ובפ"ט הע' נה. ובסעיף ס"ג כתב, דדברי הלבשה חדשים התפורים יחד אם שכח להפרידם מערב שבת ינתקם דרך קלקול שלא בפני ע"ה. ותויות של היצרן או מחיר שמפריע ללבוש, ושכח להסירן מלפני שבת, מותר לנתקן ולקרען, פסקי תשובות שם סק"ח].

ד. שימוש בחוט ברזל מצופה בפלסטיק המיועד לסגירת שקיות ניילון. דין אויקונים בשבת.

א. יש אומרים דאין בהם משום איסור פותל חבלים ומותר להשתמש בהם בשבת. [שו"ת

דברי יציב או"ח ח"א סקנ"ב, שבט הלוי ח"ח סנ"ה, ובשש"כ פ"ט סי"ג כתב להחמיר בזה].

ב. השימוש באזיקון בשבת אסורה משום קושר לדעת הרבה פוסקים, ואם צריך לנתקם, ינתקם דרך קלקול כמו שהתירו בקשר רגיל. [פ"ת שם סקט"ז].

ה. השחלת שרוך או גומי בנעלים ובגדים.

א. אסור להשחיל בשבת חגורות נוי בתוך בגדים חדשים, או שרוך חדש לתוך נעלים חדשים, ואפילו במנעלים ישנים, דכיון שמיועדים להישאר שם יש בזה משום איסור מתקן מנא.

ב. אמנם חגורות ישנים שנשמטו מהבגדים, או שרוך ישן שנשמט מהנעל, מותר להחזירם למקומם, אם נשחלים בקלות בלא טורח.

ג. שרוך ישן שנשמט מהנעלים ואבד, ואין לו אלא שרוך חדש, אזי אם הוא בצבע שונה מהנעלים, או שמשחלים רק בנקבים העליונים כך שלא ינחם לאחר השבת, יש אומרים דבאופן זה מותר להשחילם בשבת אם הם נשחלים בקלות בלא טורח.

ד. חגורה העשויה להדק המכנסיים מותר להוציאה או להכניסה בתוך המכנסיים כיון שהרגילות להוציאה ולהכניסה כסדר ואין החגורה מיועדת להישאר שם בקביעות.

ה. סרט גומי שבלבנים שנקרע או הותר ונשמט אסור לחזור ולהשחילו כיון שאינו נשחל בקלות, וגם מפני שרגילים לקשרם וחוששים שיבוא לאיסור קושר. [שו"ע ומ"ב שם ס"ב, שש"כ פט"ו סע' נט-סב].

באהל הדף

עיון בסוגיה הנלמדת בדף היומי

הרה"ג רבי יהודה קוק שליט"א

מח"ס "נופת צופים" וראש כולל "זכרון חיי"

מ"ט אפוטרופוס יכול לעשר מעשר בהמה אף להניח

בספ"ב דקידושין (נח..): דנחלקו תנאים אם "טובת הנאה" נחשב ממון או לא, וכן יעוי' בפסחים (מו:), ובנדרים (פד:), בזה, ועוד. ויעוי' ברמב"ם בפ"ה דאישות ה"ו דס"ל כמ"ד דטובת הנאה אינה ממון יעוי' ש. ומ"מ פשיטא דאף להאי מ"ד דאינה ממון, היינו דרך לא נחשב שנתן וקיבל מעות, ונפק"מ לקידושי אשה וכיו"ב. אולם ברור דחשיב עכ"פ הנאה, וכשמו כן הוא טובת הנאה. וא"כ שפיר בי' המג"מ דדואגים לטובת היתומים שלא יפסידו "הנאה" זו, ודו"ק.

ג. וא"כ לפי"ד לק"מ איך עישר האפוטרופוס של ראב"ע "מעשר בהמה" מבהמותיו אע"פ שלא היה "לאכול" אלא "להניח", דלטעם דהמג"מ הנ"ל ע"כ דהוי דוקא היכא שנתנו לכהן דאיכא בזה טובת הנאה דבזה אמרי' דיש להמתין ליתומים שיעשרו כשיגדלו כדי שיוזכו "בטובת הנאה", ומשא"כ במעשר "בהמה" דלא ניתן לכהן כלל אלא נאכל "לבעלים" בירושלים כשאר ק"ק ואין לכהנים בו כלום, וכדתנן במשנה בפ"ה דזבחים (נו:), ע"ש, וכן יעוי' בספ"ג דתמורה (כא). במשנה וברש"י, וכ"ה ברמב"ם בפ"ו דבכורות ה"ב, ע"ש. א"כ שפיר מותר לאפוטרופוס לעשר אף "להניח", ונכון בס"ד. ושור' בהגהות "הלבוש" הכא שכ' ליישב כן בקצרה. ע"ש.

דף נב. ורמינהי אתם ולא שותפין אתם ולא אריסין וכו', א"ר חסדא ל"ק כאן להאכיל כאן להניח וכו', ופירש"י ז"ל, להאכיל, יתומים לאלתר חייבם לעשר. להניח, התבואה באוצר עד שייגדלו למה ליה עשורי, לכשיגדלו יעשרום הם, עכ"ל.

א. ויעוי' בפ"ה דשבת (נד:), דאמר רב "תריסר אלפי" עגלי היה מעשר ר"א בן עזריה מעדריה כל שתא ושתא, וכ"ה בספ"ב דביצה (כג). ע"ש. [והובא ברש"י בס"מ סוטה (מט:), ובתוס' ר"י הזקן שם, ובר' ניסים ובקידושין (מט:), וכו']. ויעוי' בשבת גאון בפ"ד דברכות (כו:), יעוי' ש. ויעוי' בשבת בתוס' שהק' ר"ת מדאיאת בבכורות מפני התקלה וע"כ דבזמן הבית היה מעשר ומסתמא בן יג' שנה היה כשעישר וא"כ מאי קאמר שהיה מעשר "כל שתא ושתא", דע"כ שלא היה בשעת החורבן כ"א בן יד' או טו' וכו' וא"כ איך הספיק לעשר ב' שנים מעשר בהמה, דמדכ' "כל שתא ושתא" ע"כ שעישר לכל היותר ב' שנים ובשביל אותם "שנתיים" שהפריש לא הו"ל למימר "כל שתא ושתא", וי"ל דאפוטרופוס הוה מעשר בקטנותו, עכ"ד. ועש"ע שכ' עוד ב' תירוצים ע"ז.

וכ"כ תוס' כהאי לישאנא בביצה שם, וביומא (סו:).

קרבת מולא טבא וגדיא יאה
 ברגשי כבוד ויקר נגער בזה מלא הטנא
 הברכות מאליות ומרובבות קדם
 הרה"ג רבי **חיים מרדכי גשטטנר** שליט"א
 חתן ליק מחטרי"א רונפלד זצלה"ה
 חב"ג ליק מן הברכת משה זיע"א
 ולאביו ידידינו הנכבד
 הרה"ח המפורא ר' **עזריאל נפתלי** שליט"א
 לרגל שמחת הולדת הנכד למזל"ט
 בן אצל בנו האברך החשוב
 הרב **דוד צבי** שליט"א
 ולחמיו ידידינו הנכבד
 הרה"ג רבי **יחזקאל מקוביצקי** שליט"א
 ולחמיו ידידינו הנכבד
 הגה"צ רבי **אשר מרגלית** שליט"א
 אב"ד אהל משה וינה
 שזכה לקרבה יתירה מרביתנו חתן
 יה"ר שיזכו לרוות רוב נחת ממנו ומכל
 יוצ"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

קרבת מולא טבא וגדיא יאה
 נדבת ידידינו הנכבד
 הרה"ג רבי **חיים אלעזר גוטמן** שליט"א
 מרבני קהילתנו חתן ומג"ש בדין הוינו בבית מדרשונו ב"ב
 ולאביו ידידינו הנכבד
 הרה"ח המפורא ר' **לוי** שליט"א
 ולמחנתו ידידינו הנכבד
 הרה"ח ר' **ברוך ברוך** שליט"א
 ולאביו ידידינו הנכבד
 הרה"ח המפורא ר' **יצחק אייזיק** שליט"א
 לרגל שמחת הולדת הנכד הנין
 בן אצל חתנו בנו נכדס ידידינו הנכבד
 הר"ר **יעקב** הי"ד
 יה"ר שיזכו לרוות רוב נחת ממנו ומכל
 יוצ"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

קרבת מולא טבא וגדיא יאה
 נדבת ידידינו הנכבד מחשובי ומפארי אנ"ש
 הרה"ח ר' **יעקב יצחק גולדברג** שליט"א
 מסור בלו"ג לכל מפעלות חצר קדשינו
 לרגל שמחת הולדת הנכד
 בן אצל חתנו ידידינו הנכבד האברך היקר
 הר"ר **ישראל פרנקל** הי"ד
 יה"ר שיזכו לרוות רוב נחת ממנו ומכל
 יוצ"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

קרבת מולא טבא וגדיא יאה
 נדבת ידידינו הנכבד האברך החשוב
 הר"ר **מתתיהו שמעון ברזסקי** הי"ד
 לרגל שמחת הולדת הבן למזל"ט
 והברכה אחת לאביו ידידינו הנכבד
 מחשובי ומפארי אנ"ש
 הרה"ח המפורא ר' **בנימין אפרים** שליט"א
 ולחמיו ידידינו הנכבד
 הרה"ג ר' **מרדכי צבי ברנשטיין** שליט"א
 רב ומג"צ בק"ק פניסק קרלין
 ורב ומג"צ בו"ר שיבת אורייתא
 ולזקיניו ידידינו הנכבד
 הגה"ח ר' **אשר** שליט"א
 מג"צ לרבוה"ק זיע"א
 יה"ר שיזכו לרוות רוב נחת ממנו ומכל
 יוצ"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא
 שמחת השלוש זכר לביל שב"ק
 בבית מדרשונו 'היכלא דרבי שמעון' ביתר

קרבת מולא טבא וגדיא יאה
 לידידינו הנכבד איש החסד ורב המעש
 קובע עיתותיו לתורה
 הרה"ח המפורא ר' **יצחק אייזיק וייס** שליט"א
 לרגל שמחת הולדת הננינה
 נכדה אצל חתנו ידידינו הנכבד
 הרה"ג ר' **דוד כהן** שליט"א
 בת אצל נכדו בנו ידידינו הנכבד
 הר"ר **יואל** הי"ד
 יה"ר שיזכו לרוות רוב נחת ממנו ומכל
 יוצ"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

קרבת מולא טבא וגדיא יאה
 נדבת ידידינו הנכבד מחשובי אנ"ש
 הרה"ח ר' **ישראל הכהן ברין** שליט"א
 ולאביו ידידינו הנכבד מחשובי ומפארי אנ"ש
 הרה"ח המפורא ר' **יהודה יואב הכהן** שליט"א
 שזכה לקרבה יתירה מרביתנו חתן ומג"ש
 לרגל שמחת הולדת הנכד הנין
 בן אצל חתנו נכדו ידידינו הנכבד האברך החשוב
 הר"ר **יהודה אריה קירשנבום** הי"ד
 יה"ר שיזכו לרוות רוב נחת ממנו ומכל
 יוצ"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

קרבת מולא טבא וגדיא יאה
 נדבת ידידינו הנכבד האברך החשוב
 הרה"ח ר' **יצחק אהרן פרוכטר** שליט"א
 ולחמיו ידידינו הנכבד מחשובי ומפארי אנ"ש
 הרה"ח המפורא ר' **בנימין אפרים ברזסקי** שליט"א
 ולמחנתו ידידינו הנכבד האברך החשוב
 הרה"ח **שמעון סגל** שליט"א
 ולחמיו ידידינו הנכבד מחשובי ומפארי אנ"ש
 הרה"ח המפורא ר' **אלימלך שוורץ** שליט"א
 לרגל שמחת הולדת נכדס נינס
 בת אצלו חתנו בנו נכדס ידידינו הנכבד האברך החשוב
 הר"ר **משה סגל** הי"ד
 יה"ר שיזכו לרוות רוב נחת ממנו ומכל
 יוצ"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא
 שמחת הקידושא רבה בשב"ק
 בבית מדרשונו באלעד

נא להרבות בתפילה
 לרפואת חביבנו היקר האברך
יעקב בן מחלה
 ה' ירפאהו ויהלמהו בתושה"י

לזכר עולם יהיה צדיק
 לכבוד נשמתו הטהורה
 של עטרת תפארת ישראל
 כ"ק אדמו"ר

חכמת אליעזר
מסערת ויז'ניץ
 זיעובי"א
 נלב"ע כ' תמוז תשע"ה
 תנצב"ה

הונצח ע"י תלמידו חביבו
 ידידינו הנכבד
 הרה"ח המפורא ר' **מאיר יהודה**
מרמורשטיין שליט"א

לעילוי נשמת
 הגה"ח רבי **עקיבא**
 בן ר' **אהרן יעקב** זצ"ל
 נלב"ע כ"ב תמוז תשס"ג
 ת.נ.צ.ב.ה

הונצח ע"י בניו מחשובי אנ"ש
 הרה"ח ר' **שמואל וולף** שליט"א
 הרה"ח ר' **מרדכי** שליט"א
פרוש

וקראת לשבת עונג
הודעה דחופה ממערכת אהל מועד
 היות והוצאת הגליון מידי שבוע בשבוע
 נכרכת בטרחות גדולים
 ובהוצאות כספיות מרובות
על כן חובה על כל קורא
ללא יוצא מן הכלל לתת הוראת קבע
למען המשך החזקת הגליון
בסכום של לכה"פ 30 ש"ח לחודש

ניתן לתרום בנדירים פלוס ע"ש אהל מועד
 או אצל משב"ק כ"ק אד"ש הרב אהרן לוסטיג שליט"א

ויה"ר שזכות רבוה"ק וזכות הפצת דברי תורתם
 יעמוד לכם ולזרעיתכם לישועה בכל מילי דמיטב
 בני חיי ומזוני רווחי וכל טוב, אמן.

"ואהבת לרעך כמוך": אבקש שלא לקחת יותר מגיליון אחד

מנהדרות ביתר לזכות צבי בן מרים ומשפחתו וכיו"ח הצלחה גדולה ברוחניות וגשמיות
 ניתן לתרום למען החזקת הגליון, וזיכוי הרבים בהפצת תורה
 וחסידות, לזכות, להצלחה, לרפואה, לעו"ג
 בכל עמדות 'נדדים פלוס' - ע"ש 'אהל מועד'
 או בנק דיסקונט, סניף 139, חש' 171396512, ע"ש ד. לוסטיג

ניתן לקבל את הגליון בכתובת מייל: 6438838@gmail.com
 © כל הזכויות שמורות למערכת גליון 'אהל מועד'
 ואין רשות להעתיק בלי רשות מהמו"ל בטל': 052-7160388

לעילוי נשמת איש החסד
 הר"ר **רפאל** ב"ר **חיים יעקב** הלפרין ז"ל

לעילוי נשמת איש החסד
 הר"ר **פנחס גרשון** ב"ר **אברהם** לנבנרג ז"ל

